ოქტომბერი 2014

გაეროს ლტოლვილთა უმაღლესი კომისარიატის პოზიცია ერაყში დაბრუნებასთან დაკავშირებით

შესავალი

1. გაეროს ლტოლვილთა უმაღლესი კომისარიატის (შემდგომში UNHCR) მიერ ერაყის შესახებ 2012 წლის სახელმძღვანელო მითითებებისა[1] და ერაყში პალესტინელ ლტოლვილებთან[2] დაკავშირებით 2012 წლის მემორანდუმის გამოქვეყნების შემდეგ, ერაყმა განიცადა ძალადობის ახალი აფეთქება ერთის მხრივ, „ერაყის უსაფრთხოების ძალებისა" (ISF-ის) და ქურთების გასამხედროებულ ფორმირებას (*„პეშმერგა"*) და მეორეს მხრივ, ერაყსა და სირიაში მოქმედ „ერაყისა და ალ შამის ისლამურ სახელმწიფოსა" (შემდგომში ISIS-ი) და მასთან დაკავშირებულ შეიარაღებულ დაჯგუფებებს შორის.[3]

სამოქალაქო პირთა მსხვერპლი, მოკლულთა და დაჭრილთა სახით გამოწვეულია აღნიშნული ძალადობისგან, მათ შორის თვითმკვლელი ტერორისტების იერიშების, დანაღმული ავტომობილების აფეთქებების, საარტილერიო ცეცხლის დაშენის, საჰაერო თავდასხმებისა და სიკვდილით დასჯის შედეგად. . გავრცელებული ინფორმაციით, ISIS-ს მიერ განხორციელებული შეტევების შედეგად, ერაყის მთავრობამ, სრულად ან ნაწილობრივ, დაკარგა კონტროლი ქვეყნის ტერიტორიის მნიშვნელოვან ნაწილზე, კერძოდ კი ალ ანბარის, ნინევას, სალაჰ-ალ-დინის, კირკუკისა და დიალას რეგიონებზე. მიუხედავად იმისა, რომ ერაყის უსაფრთხოების ძალებმა და ქურთების გასამხედროებულმა ფორმირებებმა, აშშ-ს საჰაერო თავდასხმების მხარდაჭერით, ამ ცოტა ხნის წინ მოახერხეს კონტროლის აღდგენა ზოგიერთ ტერიტორიაზე, (ძირითადად ქურთისტანის რეგიონთან შიდა საზღვრების გასწვრივ),[4] მთლიანობაში, ფრონტის ხაზზე მდგომარეობა არასტაბილური რჩება. კონფლიქტი, რომლის ხელახალ ესკალაციას ალ-ანბარის რეგიონში ადგილი ჰქონდა 2014 წლის იანვარში და რომელიც შემდგომ სხვა პროვინციებზეც გავრცელდა, არასაერთაშორისო შეიარაღებული კონფლიქტის

---

[1] გაეროს ლტოლვილთა უმაღლესი კომისარიატი (UNHCR-ი), *UNHCR-ის* სახელმძღვანელო პრინციპები ერაყიდან თავშესაფარის მაძიებელთა საერთაშორისო დაცვის საჭიროებათა შეფასებისთვის, 2012 წლის 31 მაისი, HCR/EG/IRQ/12/03, http://www.refworld.org/docid/4fc77d522.html. "რისკის პროფილები", რომლებსაც წარმოდგენილი დოკუმენტი შეიცავს, ძალას ინარჩუნებს, მაგრამ რა თქმა უნდა გამოყენებული უნდა იქნეს წარმოშობის ქვეყნის განახლებული ინფორმაციის კონტექსტში.

[2] UNHCR-ი, 2012 წლის მემორანდუმის განახლებული ვერსია. ერაყში პალესტინელი ლტოლვილების დაცვასთან დაკავშირებული მოსაზრებები, 2012 წლის ივლისი, http://www.refworld.org/docid/500ebeea2.html.

[3] თვითაღიარებული "ერაყისა და ალშამის ისლამური სახელმწიფო" (ISIS-ი) (არაბულად: *Ad-Dawlah Al-ʾIslāmiyyah fi Al Iraq wa Al-Sham*), ასევე (ადრე) ცნობილი, როგორც "ერაყის ისლამური სახელმწიფო" (ISI-ი) ან "ერაყისა და ლევანტის ისლამური სახელმწიფო" (ISIL-ი) და ასევე მოიხსენება, როგორც 'ისლამური სახელმწიფო (IS-ი)'. მაშინ, როდესაც ISIS-ი ყველაზე გამორჩეულ ანტი-სამთავრობო ძალას წარმოადგენს მიმდინარე კონფლიქტში, მთელი რიგი სხვა შეიარაღებული ფორმირებებისა, და მათ შორის ნაქშაბანდის არმია (JRTN-ი), 1920-იანი წლების რევოლუციური ბრიგადები, ანსარ ალ-ისლამი, ერაყის ისლამური არმია, და ზოგიერთი სუნიტური ტომი, ასევე აქტიურად არიან ჩართული კონფლიქტში; UN OCHA-ს, *ჰუმანიტარული დახმარების საჭიროებათა ზოგადი მიმოხილვა*, 2014 წლის 26 სექტემბერი, გვ. 6, http://bit.ly/1xoOfCD; BBC, *ერაყის კრიზისი: მთავარი მოთამაშეები სუნიტთა აჯანყებაში*, 2014 წლის 1 ივლისი, http://bbc.in/1EoGfq0.

[4] ერაყის ქურთისტანის რეგიონი შედგება დაჰუკის, ერბილისა და სულეიმანიას რეგიონებისგან, რომლებიც ქურთისტანის რეგიონული მთავრობის (ქრმ-ი) იურისდიქციას მიეკუთვნებიან. ამასთანავე, ქრმ-ი ახორციელებს *de facto* კონტროლს ერაყის მთავრობასა და ქრმ-ს შორის მდებარე რამოდენიმე სადავო რაიონში; იხ., მაგ. AFP-ი, *ჯიჰადისტების შემართება შესაძლებლობას აძლევს ქურთებს დაიკავონ სადავო ტერიტორიები*, 2014 წლის12 ივნისი, http://shar.es/1mefrU. იხ. ასევე სქოლიო 29.

კატეგორიას მიაკუთვნეს.[5] დღესდღეობით, 2014 წელს მსხვერპლის რაოდენობა ყველაზე მაღალია 2006-2007 წლების კონფლიქტის შემდეგ, რომელიც რელიგიურ სექტებს შორის გაჩაღდა.[6]

ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო სამართლისა და საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართლის დარღვევები

2. ადამიანის უფლებათა შელახვისა და ჰუმანიტარული სამართლის დარღვევის ფართოდ გავრცელებული პრაქტიკა დიდ ზეგავლენას ახდენს სამოქალაქო პირთა სიცოცხლეზე, რომელიც იძულებით გადაადგილებისა და დანაკარგების ამსახველი ციფრების მიღმა რჩება. დოკუმენტური მასალა ადასტურებს, რომ კონფლიქტის მხარეების მიერ ირღვევა საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართალის პრინციპები და უხეშად ირღვევა ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო სამართალი. ISIS-ისა და მასთან დაკავშირებული შეიარაღებული დაჯგუფებების მიერ სისტემატური და ფართოდ გავრცელებული იერიშები სამოქალაქო მოსახლეობაზე შეიძლება გაუტოლდეს ომის დანაშაულსა და დანაშაულს კაცობრიობის წინააღმდეგ. გავრცელებული ინფორმაციით, „ერაყის უსაფრთხოების ძალებისა“ და მასთან დაკავშირებული გასამხედროებული ფორმირებების მიერ სამხედრო ოპერაციები განხორციელდა როგორც პროპორციულობის პრინციპის, ასევე უსაფრთხოების ზომების მიღებასთან დაკავშირებული ვალდებულების დარღვევით, რაც შეიძლება გაუტოლდეს ომის დანაშაულებს. ამასთანავე, მოწოდებული ინფორმაციის თანახმად, „ერაყის უსაფრთხოების ძალებთან“ დაკავშირებული გასამხედროებული ფორმირებები იტაცებენ და მიზანმიმართულად ხოცავენ ადამიანებს.[7]

3.მოწოდებული ინფორმაცის თანახმად, ISIS-ისა და მასთან დაკავშირებული გასამხედროებული ფორმირებების მიერ ჩადენილია ადამიანის უფლებათა უხეში დარღვევები, რომლებიც *"აშკარად სისტემატური და ფართოდ გავრცელებული პრაქტიკის ხასიათს ატარებს"*, მათ შორის დაფიქსირებულია *"თავდასხმები, რომლის უშუალო სამიზნეს წარმოადგენს სამოქალაქო მოსახლეობა და სამოქალაქო ინფრასტრუქტურა; სამოქალაქო პირთა სიკვდილით დასჯისა და სხვა მიზანმიმართული მკვლელობის შემთხვევები; პირთა ძალადობრივი გატაცებები; გაუპატიურება და ქალებისა და ბავშვების მიმართ სექსუალური და ფიზიკური ძალადობის სხვა ფორმები; ბავშვთა იძულებით რეკრუტირება; რელიგიური ან კულტურული მნიშვნელობის მქონე ადგილების განადგურება ან წაბილწვა; ქონების უმიზეზოდ განადგურება და გაძარცვა; და ფუნდამენტური თავისუფლებების უარყოფა."*[8] განსაკუთრებით შემაძრწუნებელია რელიგიურ და ეთნიკურ უმცირესობათა ჯგუფების წევრთა მდგომარეობა, და მათ შორის ქრისტიანების, ი ეზიდების, თურქმენების, შაბაკების, კაკაის, საბაეან-მანდეანთა და შიიტთა, ვინაიდან ISIS-ი და მასთან დაკავშირებული შეიარაღებული დაჯგუფებები *„განზრახ და სისტემატიურად ჩადიოდნენ ადამიანის უფლებათა უხეშ დარღვევას აღნიშნული თემების მიმართ, რაც ზოგჯერ მიზნად ისახავდა მათი კონტროლის ქვეშ არსებული ტერიტორიების განადგურებას, ამ ტერიტორიების წართმევას ანამ პირთაგან ტერიტორიების გაწმენდას."*[9]

---

[5] იხ. მაგ. ICRC-ი, *სირია და ერაყი: ICRC-ი მოითხოვს ჰუმანიტარული სამართლის უკეთ შესრულებას,* 26 სექტემბერი, https://www.icrc.org/en/document/syria-and-iraq-icrc-calls-better-compliance-humanitarian-law; გაერთიანებული ერების ერაყის დახმარების მისია (UNAMI-ი) / გაეროს ადამიანის უფლებათა უმაღლესი კომისრის ოფისი (OHCHR), *ანგარიში ერაყში არასაერთაშორისო შეიარაღებულ კონფლიქტში სამოქალაქო პირთა დაცვის შესახებ: 2014 წლის 5 ივნისი – 5 ივლისი,* 2014 წლის18 ივლისი, http://www.refworld.org/docid/53ce0f0d4.htm.

[6] იხ. ერაყის გვამების დათვლის სამსახურის ანგარიში, რომელიც მომზადდა 2014 წლის 22 ოქტომბერს, https://www.iraqbodycount.org/database/.

[7] იხ. UNAMI-ისა და OHCHR-ის, HRW-ისა და სხვების მიერ მომზადებული შემდგომი ანგარიშები *ერაყში, არასაერთაშორისო შეიარაღებულ კონფლიქტში სამოქალაქო პირთა დაცვის შესახებ.*

[8] UNAMI/OHCHR, *ანგარიში ერაყში არასაერთაშორისო შეიარაღებულ კონფლიქტში სამოქალაქო პირთა დაცვის შესახებ: 2014 წლის 6 ივლისი – 10 სექტემბერი,* 2014 წლის 2 ოქტომბერი, გვ. i, http://www.refworld.org/docid/542d3eb64.html.

[9] იქვე. გაეროს ადამიანის უფლებათა დაცვის სფეროში უმაღლესი კომისარის მოადგილის, ფლავია პანსიერის თანახმად, "აღნიშნული არაადამიანური და ოდიოზური დანაშაულები *წარმოადგენს სერიოზულ და წინასწარ განზრახულ შეტევას ადამიანის ღირსებასა და ადამიანის უფლებებზე, რომელიც სავარაუდოდ უტოლდება კაცობრიობის წინააღმდეგ ჩადენილ დანაშაულს*"; OHCHR-ი, *ადამიანის უფლებათა საბჭო იწვევს საგანგებო სხდომას ერაყში, ISIL-ის მიერ ჩადენილ დარღვევებთან დაკავშირებით*, 2014 წლის 2 სექტემბერი, http://shar.es/11hzuk. გაეროს ადამიანის უფლებათა იმდროინდელი უმაღლესი კომისრის, ნავი ფილაის თანახმად, *"[ISIL-ი] სისტემატურად მიზანმიმართულად დევნის მამაკაცებს, ქალებსა და ბავშვებს მათი ეთნიკური, რელიგიური ან კონფესიური კუთვნილების საფუძველზე და მთელი სისასტიკით ახორციელებს ფართომასშტაბიან ეთნიკურ და რელიგიურ ნიადაგზე მოსახლეობის წმენდას მისი კონტროლის ქვეშ მოქცეულ ტერიტორიებზე"*; გაეროს საინფორმაციო სამსახური, *ერაყის სამოქალაქო მოსახლეობა განიცდის 'შემაძრწუნებელ' დევნას, წმენდას ეთნიკურ ნიადაგზე – გაეროს უფლებათა დაცვის დეპ. უფროსი*, 2014 წლის 25 აგვისტო, http://www.refworld.org/docid/53fc7eb94.html. იხ. ასევე AI-ის ანგარიში, *ეთნიკური წმენდა ისტორიულ ნიადაგზე: ისლამური სახელმწიფოს მიერ უმცირესობათა მიზანმიმართული დევნა ჩრდიოლოეთ ერაყში,* 2014 წლის 2 სექტემბერი, MDE 14/011/2014, http://www.refworld.org/docid/540889bc4.html. იხ. ასევე OHCHR-ი, *ადამიანის უფლებათა საბჭო იწვევს საგანგებო სხდომას ერაყში, ISIL-ის მიერ ჩადენილ დარღვევებთან დაკავშირებით*, 2014 წლის 2 სექტემბერი, http://shar.es/11hzuk; ორგანიზაცია „ამნესტი ინტერნეშნალი" (AI-ი), *ეთნიკური წმენდა ისტორიულ ნიადაგზე: ისლამური სახელმწიფოს მიერ უმცირესობათა მიზანმიმართული დევნა ჩრდიოლოეთ ერაყში*, 2014 წლის 2 სექტემბერი, MDE-ი 14/011/2014, http://www.refworld.org/docid/540889bc4.html;

4. ინფორმაციის თანახმად, ISIS-ის მიერ ერაყისა და ქურთების უსაფრთხოების ძალების წინააღმდეგ სამხედრო ოპერაციები ხშირად ხორციელდებოდა სამოქალაქო მოსახლეობაზე მათი შედეგების სრული უგულვებელყოფით. ამასთანავე, ანგარიშების მიხედვით, ამ დაჯგუფების მიერ ხდებოდა წინასწარი განზრახვით ისეთი თავდასხმების განხორციელება, და მათ შორის თვითმკვლელი ტერორისტებისა და დანაღმული ავტომობილების გამოყენებით, რომელიც მიზნად ისახავდა სამოქალაქო მოსახლეობის ან სამოქალაქო ინფრასტრუქტურის განადგურებას, რაც შეიძლება მეტი ადამიანის მოკვლას ან დაჭრას.[10] ISIS-სსეკისრება პასუხისმგებლობა თემის, პოლიტიკურ და რელიგიურ წინამძღოლთა, სახელმწიფო მოხელეთა, პოლიციელთა და სპეციალისტთა მიზანმიმართულ დახოცვასა და ძალადობრივ გატაცებებზე.[11] ISIS-ი და მასთან დაკავშირებული შეიარაღებული დაჯგუფებები ასევე სიკვდილით სჯიდნენ იმ ჯარისკაცებს (ომიდან გასულ პირებს *hors de combat*), პოლიციელებსა და სახელმწიფო მოხელეებს, რომლებიც მონაწილეობას არ იღებდნენ საომარ მოქმედებებში.[12]

5. ISIS-ის მიერ ისლამის მკაცრი ინტერპრეტაციის შემოღება მისი კონტროლის ქვეშ მყოფ ტერიტორიებზე სერიოზულ შეშფოთებას იწვევს ქალთა უფლებების, რელიგიურ უმცირესობათა ჯგუფების წევრთა და იმ პირთა უფლებებთან დაკავშირებით, რომლებიც ისლამის მკაცრი ინტერპრეტაციის მიმდევრებად არ მიიჩნევიან.[13] გარდა ამისა, მოწოდებული ინფორმაციის თანახმად, ის პირები, რომლებიც ISIS-ის წინააღმდეგ გამოდიან ან ასეთებად ითვლებიან და/ან რომლებიც ითვლება, რომ ერაყის ან ქურთული უსაფრთხოების ძალებთან თანამშრომლობენ, ექვემდებარებიან სიკვდილით დასჯას, ძალადობრივად გატაცებასა და ქონების უმიზეზოდ განადგურებას.[14]

6. ანგარიშებში აღწერილია ასევე სასტიკი სექსუალური ძალადობის ფაქტები, რომელიც ISIS-ის მიერ იქნა გამოყენებული ქალების, მოზარდი გოგონებისა და ბიჭების მიმართ. გაეროს გენერალური მდივნის სპეციალურმა წარმომადგენელმა შეიარაღებულ კონფლიქტებში სექსუალური ძალადობის საკითხებში, ზეინაბ ჰავა ბანგურამ და გენერალური მდივნის სპეციალურმა წარმომადგენელმა ერაყში, ნიკოლაი მლადენოვმა მტკიცედ დაგმეს ISIS-ის მიერ, მისი კონტროლის ქვეშ მოქცეულ ტერიტორიებზე უმცირესობათა ჯგუფების მიმართ ჩადენილი

UNAMI / OHCHR, *Report on the Protection of Civilians in the Non International Armed Conflict in Iraq: 2014 წლის 5 ივნისი – 5 ივლისი,* 2014 წლის 18 ივლისი, http://www.ohchr.org/Documents/Countries/IQ/UNAMI_OHCHR_POC_Report_FINAL_18July2014A.pdf; AI-ი, *ჩრდილოეთი ერაყი: სამოქალაქო პირები ცეცხლის ზოლში,* 2014 წლის 14 ივლისი, http://www.refworld.org/docid/53c4e1c84.html; ორგანიზაცია „Human Rights Watch" (HRW), *ერაყი: ISIS-ის მიერ უმცირესობათა წარმომადგენლების ძალადობრივი გატაცების, მოკვლის, გაძევების შესახებ,* 2014 წლის 19 ივლისი, http://www.refworld.org/docid/53cf79964.html; HRW, *ერაყი: ISIS-ის მიერ ადამიანების სიკვდილით დასჯის ადგილის დადგენა*, 2014 წლის 27 ივნისი, http://www.refworld.org/docid/53ce1d8b4.html.

[10] "*ოპერაციების განხორციელებისას, ISIL-ი და მასთან დაკავშირებული შეიარაღებული დაჯგუფებები არ ზრუნავენ სამოქალაქო მოსახლეობის ან სამოქალაქო ინფრასტრუქტურის დაცვაზე, და ზოგჯერ, მათ მიერ განზრახ იქნა განხორციელებული ისეთი ოპერაციები, რომლებიც მიზანმიმართული იყო სამოქალაქო მოსახლეობასა და სამოქალაქო დანიშნულების ობიექტებზე* "; UNAMI/OHCHR, *ანგარიში ერაყში, შეიარაღებულ კონფლიქტში სამოქალაქო პირთა დაცვის შესახებ: 2014 წლის 6 ივლისი – 10 სექტემბერი, 2014 წლის* 2 ოქტომბერი, გვ. 8, http://www.refworld.org/docid/542d3eb64.html.

[11] "*ISIL-ი და მასთან დაკავშირებული შეიარაღებული დაჯგუფებები ასევე სისტემატურად განაგრძობდნენ ადამიანების, მათ შორის თემის, პოლიტიკური და რელიგიური ლიდერების, სახელმწიფო მოხელეთა, განათლების სფეროს სპეციალისტების, ჟურნალისტებისა და ჯანდაცვის სფეროს მუშაკების მიზანმიმართულ მკვლელობებსა და ძალადობრივ გატაცებებს* "; UNAMI/OHCHR, *ერაყში, შეიარაღებულ კონფლიქტში სამოქალაქო პირთა დაცვის შესახებ ანგარიში: 2014 წლის 6 ივლისი– 10 სექტემბერი*, 2014 წლის 2 ოქტომბერი, გვ. i, http://www.refworld.org/docid/542d3eb64.html.

იხ., მაგ., BBC, *ისლამური სახელმწიფოს სამხედროები ერაყის ორ ჟურნალისტს კლავენ*, 2014 წლის 14 ოქტომბერი, http://bbc.in/1Db75QS; AFP, *IS-ის სამხედროები სიკვდილით სჯიან ოთხ პოლიტიკოს ქალს ჩრდილოეთ ერაყში*, 2014 წლის 11 ოქტომბერი, http://bit.ly/1r7KGeX; გაეროს საინფორმაციო ცენტრი, *გაეროს ადამიანის უფლებათა დაცვის დეპ. უფროსი გმობს ISIL-ის მიერ პოლიტიკოსი ქალების 'სასტიკ' მკვლელობებს ერაყში*, 2014 წლის 25 სექტემბერი, http://bit.ly/1CjGVsN; გაზეთი „ვოშინგტონ პოსტი", *ქალაქ მოსულში დახვრიტეს ქალთა უფლებების დამცველი*, 2014 წლის 25 სექტემბერი, http://wapo.st/1wMVnsk.

[12] ერთ-ერთი განსაკუთრებული ინციდენტის დროს, რომელიც UNAMI/OHCHR-ის მიერ დოკუმენტურად იქნა დაფიქსირებული, 2014 წლის 12 ივნისს, 1,500 ჯარისკაცი და უშიშროების ძალების პერსონალი ყოფილი „Speicher" ბანაკის სამხედრო ბაზიდან (სალაჰ ალ-დინი) დაატყვევეს და სიკვდილით დასაჯეს. მკვლელობებზე პასუხისმგებლობა ISIS-მა აიღო; UNAMI/OHCHR, *ერაყში, შეიარაღებულ კონფლიქტში სამოქალაქო პირთა დაცვის შესახებ ანგარიში: 2014 წლის 6 ოვლისი – 10 სექტემბერი,* 2014 წლის 2 ოქტომბერი, გვ. 5, 6, http://www.refworld.org/docid/542d3eb64.html. იხ. ასევე გაეროს ანგარიში ერაყთან დაკავშირებით, *გაეროს ემისარი მოუწოდებს გამოძიების დაწყებას „Speicher Massacre" ბანაკში*, 2014 წლის 3 სექტემბერი, http://bit.ly/1uB4pJz; HRW, *ერაყი: ისლამური სახელმწიფოს მიერ ადამიანების სიკვდილით დასჯა თიქრითში*, 2014 წლის 2 სექტემბერი, http://www.refworld.org/docid/540991ea4.html.

[13] UNAMI/OHCHR, *ერაყში, შეიარაღებულ კონფლიქტში სამოქალაქო პირთა დაცვის შესახებ ანგარიში: 2014 წლის 6 ივლისი – 10 სექტემბერი, 2014* წლის 2 ოქტომბერი, გვ. 6, 10, 11-17, http://www.refworld.org/docid/542d3eb64.html; UNAMI / OHCHR, *ანგარიში ერაყში არასაერთაშორისო შეიარაღებულ კონფლიქტში სამოქალაქო პირთა დაცვის შესახებ: 2014 წლის 5 ივნისი – 5 ივლისი, 2014 წლის* 18 ივლისი, გვ. 13-14, 18, 20-21, http://www.refworld.org/docid/53ce0f0d4.htm.

[14] UNAMI/OHCHR, *შეიარაღებულ კონფლიქტში სამოქალაქო პირთა დაცვის შესახებ ანგარიში: 2014 წლის 6 ივლისი – 10 სექტემბერი, 2014* წლის 2 ოქტომბერი, გვ.. 5-9, 11, http://www.refworld.org/docid/542d3eb64.html; OHCHR, *პრსრელიზები ერაყსა და ბაჰრეინთან დაკავშირებით*, 2014 წლის 5 სექტემბერი, http://shar.es/11ALlh. იხ. ასევე „Reuters-ი", *ისლამური სახელმწიფოს სიკვდილით სჯის რვა სუნიტს ჩრდილოეთ ერაყში*, 2014 წლის 14 სექტემბერი, http://reut.rs/1tRcR4H; NBC News-ი, *ქრისტიანები გაურბიან ISIS-ის მმართველობას, ჩრდილოეთ ერაყში გაჩაღებული დევნის დროს*, 2014 წლის10 სექტემბერი, http://nbcnews.to/1tKV2rz.

სექსუალური ძალადობის "*ბარბაროსული აქტები*" და "*სასტიკი გაუპატიურების*" ფაქტები.[15] არსებობს ასევე ინფორმაცია ადამიანებით ვაჭრობასთან დაკავშირებით, როგორც ერაყის შიგნით, ასევე მის გარეთაც და ISIS-ისა და მასთან დაკავშირებული დაჯგუფებების მიერ ქალთა ძალადობრივი გატაცების შემთხვევების შესახებ (განსაკუთრებით კი იმ ქალებისა, რომლებიც უმცირეობათა ჯგუფებს მიეკუთვნებიან).[16]

7. 2014 წლის 1 სექტემბერს, გაეროს ადამიანის უფლებათა საბჭომ მიიღო რეზოლუცია, რომელიც მოუხმობდა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ადამიანის უფლებათა უმაღლესი კომისრის ოფისს, რომ გამომძიებელთა ჯგუფი გაეგზავნა ერაყში იმისათვის, რომ გამოეკვლიათ ISIS-ისა და მასთან დაკავშირებული შეიარაღებული დაჯგუფებების მიერ საერთაშორისო სამართლის სავარაუდო დარღვევისშემთხვევები.[17]

8. UNAMI-მ, OHCHR-მა და ადამიანის უფლებათა ორგანიზაციებმა ასევე დოკუმენტურად დააფიქსირეს ომის დროს ერაყის უსაფრთხოების ძალებისა და მათთან დაკავშირებული შეიარაღებული ფორმირებების მიერ ჩადენილი დანაშაულებები და ადამიანის უფლებათა დარღვევის შემთხვევები. ესენი მოიცავს სუნიტ პატიმართა სასამართლოს გარეშე სიკვდილით დასჯის შემთხვევებს ISIS-ის მიერ[18] და ასევე უსაფრთხოების ძალებისა და მათთან დაკავშირებული ფორმირებების მიერ სუნიტ სამოქალაქო პირთა მოტაცებისა და მასობრივი წესით სიკვდილით დასჯის ფაქტებს.[19] გარდა ამისა, ერაყის უსაფრთხოების ძალებს ეკისრება პასუხისმგებლობა სამოქალაქო მოსახლეობის დახოცვაზე დამიზნების გარეშე სამოქალაქო მოსახლეობით დასახლებული პუნქტების არტილერიული და საჰაერო დაბომბვის შედეგად, და მათ შორის ბარელ-ბომბების გამოყენებით.[20]

9. ანგარიშები მიუთითებს რელიგიურ სექტებს შორის ანგარიშსწორებების განახლებაზე: ქვეყნის სხვადასხვა მხარეებში, ძირითადად ბაღდადში, ნაპოვნია სუნიტ მამაკაცთა თვალებახვეული და ხელბორკილებიანი სხეულები, რომლებსაც ეტყობათ, რომ სიკვდილით

---

[15] გაეროს საინფორმაციო ცენტრი, ისლამური სახელმწიფოს მიერ ერაყში ჩადენილი *'ბარბაროსული' სექსუალური ძალადობა – გაერთიანებული ერები*, 2014 წლის 13 აგვისტო, http://www.refworld.org/docid/53f1bba24.html.

[16] HRW-ი, *ერაყი: იძულებით დაქორწინება, იეზიდების სარწმუნოებაზე გადასვლა*, 2014 წლის 12 ოქტომბერი, http://www.hrw.org/news/2014/10/11/iraq-forced-marriage-conversion- yezidis; UNAMI/OHCHR, *ერაყში, შეიარაღებულ კონფლიქტში სამოქალაქო პირთა დაცვის შესახებ ანგარიში: 2014 წლის 6 ივლისი – 10 სექტემბერი, 2014* წლის 2 ოქტომბერი, გვ., 15-16, http://www.refworld.org/docid/542d3eb64.html; AFP, ჯიჰადისტების მიერ „ქორწინების მეშვეობით გაყიდული" ათობით იეზიდი ქალი, 2014 წლის 30 აგვისტო, http://shar.es/11jhTj; UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ* ანგარიში *No. 8, 2014 წლის 16– 22 აგვისტო, 2014 წლის 22 აგვისტო*, გვ. 2, 4, http://shar.es/11zKe4.

[17] გაეროს ადამიანის უფლებათა საბჭო, *ადამიანის უფლებათა საბჭო მოითხოვს უმაღლესი კომისარისგან ადამიანის უფლებათა საკითხებში მისიის სასწრაფოდ გაგ ზავნას ერაყში*, 2014 წლის 1 სექტემბერი, http://shar.es/11jGWx.

[18] AI, *ერაყი: სრული დაუსჯელობა: ერაყში მართვის სადავეები სამხედროების ხელშია*, MDE 14/015/2014, 2014 წლის 14 ოქტომბერი, http://www.amnesty.org/en/library/info/MDE14/015/2014/en; OHCHR, *ადამიანის უფლებათა საბჭო იწვევს საგანგებო სხდომას ერაყში, ISIL-ის მიერ ჩადენილ დარღვევებთან დაკავშირებით*, 2014 წლის 2 სექტემბერი, http://shar.es/11h9uU; HRW, *ერაყო: სუნიტ პატიმართა მასობრივი დახოცვისკამპანია*, 2014 წლის 11 ივლისი, http://www.refworld.org/docid/53c4e8124.html; AI, *ერაყი: ჩვენებები მიუთითებს ანგარიშსწორების მიზნით ათობით პატიმრობაში მყოფ სუნიტთა მკვლელობებზე*, 2014 წლის 27 ივნისი, http://www.refworld.org/docid/53b2662c4.html.

[19] AI, *ერაყი: სრული დაუსჯელობა: ერაყში მართვის სადავეები მილიციის ხელშია*, MDE 14/015/2014, 2014 წლის 14 ოქტომბერი, http://www.amnesty.org/en/library/info/MDE14/015/2014/en; UNAMI/OHCHR, *ერაყში, შეიარაღებულ კონფლიქტში სამოქალაქო პირთა დაცვის შესახებ ანგარიში: 2014 წლის 6 ივლისი – 10 სექტემბერი, 2014* წლის 2 ოქტომბერი, გვ.. 19-20, http://www.refworld.org/docid/542d3eb64.html; HRW, *ერაყი: მთავრობის მხარდამჭერ მილიციელთა სიკვდილით დასჯა*, 2014 წლის 31 ივლისი, http://www.refworld.org/docid/53df9ad54.html.

[20] UNAMI/OHCHR, *ერაყში, შეიარაღებულ კონფლიქტში სამოქალაქო პირთა დაცვის შესახებ ანგარიში: 2014 წლის 6 ივლისი – 10 სექტემბერი, 2014* წლის 2 ოქტომბერი, გვ.. 18-19, http://www.refworld.org/docid/542d3eb64.html; HRW, *ერაყი: გადარჩენილები აღწერენ მთავრობის მიერ განხორციელებულ საჰაერო დაბომბვას*, 2014 წლის 14 სექტემბერი, http://www.refworld.org/docid/5416d1de4.html; OHCHR, *ადამიანის უფლებათა საბჭო იწვევს საგანგებო სხდომას ერაყში, ISIL-ის მიერ ჩადენილ დარღვევებთან დაკავშირებით*, 2014 წლის 2 სექტემბერი, http://shar.es/11h9uU; HRW, *ერაყი: მსხვერპლი სამოქალაქო მოსახლეობაში სამთავრობო ძალების მიერ განხორციელებული საჰაერო დამომბვის შედეგად, 2014 წლის* 23 ივლისი, http://www.refworld.org/docid/53d211344.html; AI, *ჩრდილოეთი ერაყი: სამოქალაქო მოსახლეობა ცეცხლის ზოლში, 2014 წლის* 14 ივლისი, MDE 14/007/2014, http://www.refworld.org/docid/53c4e1c84.html; UNAMI / OHCHR, *ანგარიში ერაყში არასაერთაშორისო შეიარაღებულ კონფლიქტში სამოქალაქო პირთა დაცვის შესახებ: 2014 წლის 5 ივნისი - 5 ივლისი, 2014 წლის* 18 ივლისი, გვ. 14-15, http://www.refworld.org/docid/53ce0f0d4.htm; HRW, *ერაყი: მთავრობას იერიში მიაქვს ფალუჯას საავადმყოფოზე*, 2014წლის27 მაისი, http://www.refworld.org/docid/538d99144.html.

დასაჯეს.[21] UNAMI-ის ინფორმაციით, სუნიტების მიმართ ბასრას პროვინციაშიც ჰქონდა ადგილი მუქარას, ძალადობრივად გატაცებასა და სიკვდილით დასჯას.[22]

10. ძალადობამ მძიმე ზეგავლენა იქონია ერაყელ ბავშვებზე. მიმდინარე წლის დასაწყისიდან, ერაყში 700-მდე ბავშვია მოკლული ან დასახიჩრებული, და მათ შორის მასობრივი წესით სიკვდილით დასჯილი.[23] ანგარიშები მიუთითებს იმაზე, რომ ბავშვები კონფლიქტის ყველა მხარის შეიარაღებული დაჯგუფებების მიერ რეკრუტირების რისკის ქვეშ იმყოფებიან, მათ შორის როგორც იმ დაჯგუფებების მხრიდან, რომლებიც მთავრობის მხარდაჭერით სარგებლობენ, ასევე მათი მხრიდანაც, ვინც ISIS-სა და მასთან დაკავშირებულ შეიარაღებულ დაჯგუფებებთან ერთად იბრძვიან.[24] ინფორმაციის თანახმად, ISIS-ი ბავშვებს თვითმკვლელ ტერორისტებად იყენებს.[25]

იძულებით გადაადგილება და მსხვერპლი სამოქალაქო მოსახლეობას შორის

11. 2014 წლის დასაწყისში მიმდინარე კრიზისის გაჩაღებამდე, ერაყში უკვე არსებობდა მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე დიდი იძულებით გადაადგილებულ პირთაგან შემდგარი მოსახლეობის ნაწილი, რომელიც 1.3 მილიონს შეადგენდა. 2014 წელს ISIS-ისა და მასთან დაკავშირებული შეიარაღებული დაჯგუფებების დაწინაურებამ, რომელსაც შედეგად მოჰყვა საბრძოლო მოქმედებები და ადამიანის უფლებათა მასობრივი დარღვევები, გამოიწვია

---

[21] “*ქვეყნის სხვადსხვა ნაწილებიდან მიიღებოდა ინფორმაცია მრავალრიცხოვანო მკვლელობებისა და სიკვდილით დასჯის შემთხვევების შესახებ. კონფლიქტი ყველაზე მეტად შეეხო ბაღდადის პროვინციას, სადაც ყოველდღე პოულობდნენ დიდი რაოდენობით გვამებს, ხშირად მათი ვინაობის დადგენა შეუძლებელი იყო. ბევრი მსხვერპლი დახვრეტილი იყო, ხელები ზურგს უკან ჰქონდათ შეკრული, ბევრ მათგანს აღენიშნებოდა წამების ნიშნები. ამ თავდასხმების უმრავლესობა რელიგიურ ხასიათს ატარებს*”; UNAMI/OHCHR, *ერაყში, შეიარაღებულ კონფლიქტში სამოქალაქო პირთა დაცვის შესახებ ანგარიში: 2014 წლის 6 ივლისი – 10 სექტემბერი, 2014* წლის 2 ოქტომბერი, გვ.. 21-22, http://www.refworld.org/docid/542d3eb64.html. See also NPR, *Fears Of Sectarian Violence Grow In Baghdad*, 6 September 2014, http://n.pr/1nAQAVm; HRW, *მთავრობის მხარდამჭერ შეიარათებულ დაჯგუფებათა სიკვდილით დასჯა*, 2014 წლის 31 ივლისი, http://www.refworld.org/docid/53df9ad54.html; „Reuters-ი“, *ერაყის უშიშროების ძალების მიერ ნაპოვნია 53 თვალებახვეული სხეული ბაღდადის სამხრეთ ნაწილში*, 2014 წლის 9 ივლისს, http://yhoo.it/1pIdqQ5; UPI-ი, *ერაყში, სიკვდილით დასჯა იწვევს სამოქალაქო ომის საშინელებათა გაცოცხლებას“*, 2014 წლის 12 თებერვალი, http://upi.com/2667631; „Reuters-ი“, სექტების წარმომადგენელთა სიკვდილით დასჯის შემთხვევების მატება *ერაყში*, 2013 წლის 27 ნოემბერი, http://reut.rs/18nvRCv.

[22] UNAMI-ის ადამიანის უფლებათა განყოფილების უფროსი ფრანჩესკო მოტას თანახმად, “2014 წლის *23 ივნისიდან, სულ მცირე 19 სუნიტი მამაკაცი სამოქალაქო პირი იქნა მოკლული და კიდევ 19 დაჭრილი მიზანმიმართული მკვლელობებისა და ძალადობრივი გატაცებებისას. ინფორმაცია ბევრი ასეთი ინციდენტის შესახებ მედია საშუალებებში არ გამოქვეყნებულა, მაგრამ თითოეული ასეთი შემთხვევა დადასტურებული იქნა UNAMI-ის მიერ, მრავალი წყაროების მეშვეობით. თითოეული ინციდენტის შემთხვევაში, ადგილობრივმა მოსახლეობამ გამოხატა აზრი, რომ მსხვერპლების დევნა ხდებოდა მხოლოდ მათი სარწმუნოების გამო და არა სხვა მიზეზით. ხელისუფლებამ დამნაშავეები დააფიქსირა, როგორც “დაუდგენელი შეიარაღებული პირები” და არავინ დააპატიმრეს არც ერთ ინციდენტთან დაკავშირებით*,” გაერო ერაყში, *SRSG-ი მლადენოვის გაფრთხილება ბასრას პროვინციაში სუნიტთა უმცირესობების დევნის ესკალაციასთან დაკავშირებით*, 2014 წლის 20 აგვისტო, http://bit.ly/1q0P7gt. იხ. ასევე UNAMI/OHCHR-ი, *ერაყში, შეიარაღებულ კონფლიქტში სამოქალაქო პირთა დაცვის შესახებ ანგარიში: 2014 წლის 6 ივლისი – 10 სექტემბერი, 2014* წლის 2 ოქტომბერი, გვ.. 24, http://www.refworld.org/docid/542d3eb64.html; ომის შემსწავლელი ინსტიტუტი, *სამხრეთ ერაყში, სუნიტების ტომების ლიდერებზე თავდასხმების ესკალაცია*, ერაყი, განახლებული ვერსია #40, 2013 წლის 27 ნოემბერი, http://bit.ly/1q0Pacm; „Al-Monitor-ი“, *ერაყის სამხრეთით რელიგიური სექტების იძულებით გადაადგილება ხდება*, 2013 წლის 23 სექტემბერი, http://almon.co/fze; „ესოშიეთიდ პრესი“, *ერაყელი სუნიტები აცხადებენ, რომ ქალაქის სამხრეთ ნაწილში სექტაზე მიმდინარეობს დევნა*, 2013 წლის 17 სექტემბერი, http://yhoo.it/1tthXaF.

[23] გაერთიანებული ერების ოფისის SRSG-ი ბავშვებისა და შეიარაღებული კონფლიქტის საკითხთან დაკავშირებით, *ღია დებატების უშიშროების საბჭოს დადგენილება*, 2014 წლის 8 სექტემბერი, http://shar.es/1a0JxY.

[24] UNAMI/OHCHR, *ერაყში, შეიარაღებულ კონფლიქტში სამოქალაქო პირთა დაცვის შესახებ ანგარიში: 2014 წლის 6 ივლისი – 10 სექტემბერი, 2014* წლის 2 ოქტომბერი, გვ.. 17-18, http://www.refworld.org/docid/542d3eb64.html; UN საინფორმაციო სამსახური, ერაყში ჩადენილი წარმოუდგენელი მასშტაბის *მძიმე დანაშაულები, გამოაცხადა გაეროს ადამიანის უფლებათა საბჭომ*, 2014 წლის 1 სექტემბერი, http://www.refworld.org/docid/5405bb8b4.html; UNAMI / OHCHR, *ანგარიში ერაყში არასაერთაშორისო შეიარაღებულ კონფლიქტში სამოქალაქო პირთა დაცვის შესახებ: 2014 წლის 5 ივნისი - 5 ივლისი, 2014 წლის* 18 ივლისი, გვ. 20, http://www.refworld.org/docid/53ce0f0d4.htm.

[25] გაერთიანებული ერების ოფისის SRSG-ი ბავშვებისა და შეიარაღებული კონფლიქტის საკითხებში, *ღია დებატების უშიშროების საბჭოს დადგენილება*, 2014 წლის 8 სექტემბერი, http://shar.es/1a0JxY.

ფართომასშტაბიანი იძულებით გადაადგილების მიმდევრობითი ტალღები.[26] 2014 წლის იანვარსა და ოქტომბრის დასაწყისს შორის პერიოდში, 1.8 მილიონზე მეტი ადამიანი, რომელთაგანაც თითქმის ნახევარს შეადგენდნენ ბავშვები, იძულებით გადაადგილდა ერაყის 1,850-ზე მეტ შორეულ რაიონში, ძირითად ისეთი პროვინციებიდან როგორიცაა ნანევა, ალ ანბარი, სალაჰ-ალ-დინი, დიალა, ბაღდადი, კირკუკი და ბაბელი.[27] მხოლოდ 2014 წლის აგვისტოში, 720,000 მეტი ადამიანის გადაადგილება მოხდა, ძირითადად ნანევას პროვინციიდან. იძულებით გადაადგილებულ პირთა (იგპ-თა) უმეტესობა გაიქცა ერაყის ჩრდილოეთ რაიონებში, და მათ შორის ქურთისტანის რეგიონსა და ნანევას პროვინციის სხვა ნაწილებში, ან გადაადგილდებოდნენ ალ-ანბარის ტერიტორიაზე. ქურთისტანის რეგიონი ამჟამად მასპინძლობს 850,000 მეტ იძულებით გადაადგილებულ პირს,[28] რომლის უმრავლესობა (თითქმის 550,000 ადამიანი) თავშესაფარს დაჰუკის პროვინციაში ეძებდა. [29] ამასთან, ქურთისტანის რეგიონმა უკვე მიიღო 200,000-მდე იძულებით გადაადგილებული პირი, რომლებიც ძალადობის წინა ტალღებს გამოყვა 2003 წლიდან და ასევე 200,000 მეტი სირიელი ლტოლვილი.[30] იძულებით გადაადგილება ასევე გრძელდება ბაღდადში

[26] 2014 წლის იანვარსა და აგვისტოს შორის პერიოდში, შესაძლებელია იძულებით გადაადგილების სამი დიდი ტალღის გამოყოფა. იძულებით გადაადგილების პირველი ტალღა გაჩნდა ალ-ანბარის პროვინციის აღმოსავლეთით. იგი დაიწყო 2013 წლის დეკემბრის ბოლოს და 2014 წლის იანვარში, სამხედრო ოპერაციებისა და ქალაქის რაიონების დაბომბვების ფაქტების დაფიქსირების შემდეგ. იძულებით გადაადგილების მეორე დიდი ტალღა წამოვიდა 2014 წლის 6 ივნისის შემდეგ, როდესაც IS-იმ და მასთან დაკავშირებულმა შეიარაღებულმა დაჯგუფებებმა იერიში მიიტანეს მოსულზე - სიდიდით ქვეყნის მეორე ქალაქზე. რამოდენიმე დღის განმავლობაში, ქალაქი დატოვა 450,000-ზე მეტმა ადამიანმა (ანუ მოსახლეობის თითქმის ერთმა მეოთხედმა), და მათ შორის რელიგიურ და ეთნიკურ უმცირესობათა ჯგუფების ბევრმა წევრმა. იძულებით გადაადგილების ბოლო ტალღა დაიწყო 3 აგვისტოს, მას შემდეგ რაც IS-მა და მასთან დაკავშირებულმა შეიარაღებულმა ფორმირებებმა დაიკავეს ქალაქი სინჯარი (ნანრვა), რასაც შედეგად მოჰყვა დაახლოებით 300,000 პირის იძულებით გადაადგილება. მათი უმრავლესობა არიან იეზიდები, რომელთაგანაც ბევრი, სინჯარის მთის გავლით, გადავიდა სირიასა და ერაყის ქურთისტანის რეგიონში; UN OCHA, *ჰუმანიტარულ საჭიროებათა მიმოხილვა*, 2014 წლის 26 სექტემბერი, გვ. 5, http://bit.ly/1xoOfCD. მოსალოდნელია იძულებით გადაადგილების მეოთხე ტალღა, რომელსაც წინასწარი შეფასებით მოჰყვება 180,000 პირის გადაადგილება, IS-ის ძალებისა და მათთან დაკავშირებული შეიარაღებული დაჯგუფებებოს მიერ ქალაქ ჰიიტსა და მიმდებარე ტერიტორიებზე (ალ-ანბარი) 2014 წლის ოქტომბრის დასაწყისში კონტროლის აღების შედეგად. ცნობილია, რომ ახლად გადაადგილებლთაგან ბერვრი ადრე უკვე იყო იძულებით გადაადგილებული ალ-ანბარის სხვა რაიონნებიდან; UNHCR-ი, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისი ღრმავდება, იმ სამოქალაქო პირთა რაოდენობის ზრდასთან ერთად, რომლებმაც თავი დააღწიეს ISIS-ის მიერ ბოლო პერიოდში განხორციელებულ თავდასხმებს*, 2014 წლის 14 ოქტომბერში, http://www.unhcr.org/543d10119.html. წარმოდგენილი დოკუმენტის დაწერის პერიოდში დადასტურდა ქალაქ ხიიტიდან 40,000 პირის იძულებით გადაადგილების ფაქტი. თუმცა საერთო რაოდენობის განსაზღვრა რთულია ჰუმანიტარული დახმარების მიწოდების ძალზე შეზღუდული შესაძლებლობის გამო; UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისის შესახებ ანგარიში No. 16, 2014 წლის 11 - 17 ოქტომბერი, 2014 წლის 17 ოქტომბერი*, გვ. 1, http://shar.es/1mQFiG.

[27] მოცემული ციფრი არ ითვალისწინებს ალ-ანბარის პროვინციის ქალაქ ჰიიტიდან ახლად გადაადგილებულთა რაოდენობას. ჰუმნიტარული დახმარების ქვეყნის ჯგუფის მიერ დაგეგმვის მიზნებისთვის გამოყენებულია ციფრი 1.8 მილიონი; IOM-ი, გადაადგილების მიკვლევადობის მატრიცა, მე- VII -ე რაუნდის პირველი ანგარიში, 2014 წლის 20 ოქტომბერი, გვ. 1, http://shar.es/1mQDKl.

[28] წარმოდგენილ ციფრში გათვალისწინებულია მოსაზღვრე სადავო ტერიტორიები, რომლებსაც დახმარება მიეწოდება ქურთისტანის მეშვეობით. ესენია აკრე და ალ-შიკანი, ნანევას პროვინციაში და კიფრი და ხანაქინი, დიალას პროვინციაში; IOM-ი, გადაადგილების მიკვლევადობის მატრიცა, მე- VII -ე რაუნდის პირველი ანგარიში, 2014 წლის 20 ოქტომბერი, გვ. 3, http://shar.es/1mQDKl. *მყისიერი რეაგირების გეგმა (IRP) ქურთისტანის რეგიონში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისისთვის*, რომელიც ერთობლივად შემუშავდა დაგეგმარების სამინისტროს მიერ (ქრმ-ი და გაერო). შეფასების თანახმად ქურთისტანის რეგიონში 862,000 იძულებით გადაადგილებული პირია და აქედან დახუკი მასპინძლობს იძულებით გადაადგილებულ პირთა ყველაზე დიდ რაოდენობას (63 პროცენტს); შემდეგ მოდიან ერდილი (20 პროცენტი) და სულაიმაია (16 პროცენტი); დაგეგმარების სამინისტრო - ქურთისტანის რეგიონული მთავრობა/გაერო, ქურთისტანის რეგიონული მთავრობის მყისიერი რეაგირების გეგმა (IRP) იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისისთვის: 2014 წლის 15 სექტემბერი - 15 ნოემბერი, 2014 წლის 28 სექტემბერი, გვ. 2, http://shar.es/1molzo.

[29] მთლიანი ციფრი მოიცავს იძულებით გადაადგილებულ პირებს აკრესა და ალ-შიკანის (ნანევას პროვინციაში) და კიფრისა და ხანაქინის (დაიალას პროვინციაში) სადავო ტერიტორიებზე, რომლებზეც პრეტენზიას აცხადებენ როგორც ცენტრალური მთავრობა, ასევე ქურთისტანის რეგიონული მთავრობა და რომელთა სტატუსიც უნდა განსაზღვრულიყო ერაყის 2005 წლის კონსტიტუციის 140-ე მუხლის შესაბამისად. აღნიშნული ტერიტორიები de facto იმყოფებიან ქურთისტანის რეგიონული მთავრობის (ქრმ-ის) კონტროლის ქვეშ, რომელიც ასევე უზრუნველყოფს იძულებით გადაადგილებულ პირთა მომსახურებასა და დახმარებას; IOM-ი, გადაადგილების მიკვლევადობის მატრიცა, მე-VI-ე რაუნდის მესამე ანგარიში, 2014 წლის ოქტომბერი, გვ. 3, http://iomiraq.net/file/1270/download?token=aH5gsss0; ერთობლივი ანალიზისა და პოლიტიკის შემუშავების განყოფილება (JAPU), დიალას პროვინციის პროფილი, 2014 წლის ოქტომბერი, გვ. 1, http://www.jauiraq.org/gp/print/GP-Diyala.asp; ერთობლივი ანალიზისა და პოლიტიკის შემუშავების განყოფილება, ნაინავას პროვინციის პროფილი, 2014 წლის ოქტომბერი, გვ. 1, http://www.jauiraq.org/gp/print/GP- Ninewa.asp.

[30] სირიელ ლტოლვილთა რაიოდენობის ამსახველი ციფრი კიდევ უფრო გაიზრდება, ვინაიდან დარეგისტრირებულია ათასობით ახლად ჩამოსული სირიული ქალაქი ქობანედან, მას შემდეგ რაც თურქეთსა და ქურთისტანის რეგიონს შორის ამ წოტა ხნის წინ

და მის ფარგლებში და იმ რეგიონებში, რომლებიც ბაღდადის სამხრეთით მდებარეობს (ესენია ძირითადად ნაჯეფი, ქერბელა, ვასითი და ბაბელი).[31] 2014 წელს იძულებით გადაადგილებულ პირთა შორის, ბევრი სავარაუდოდ უკვე იყო იძულებით გადაადგილებული ადრე მომხდარი კონფლიქტების შედეგად ერაყში.[32] ინფორმაციის თანახმად, კონფლიქტის სხვა ტერიტორიებზე გადანაცვლებასთან ერთად, ბევრ ადამიანს მრავალჯერ მოუწია იძულებით გადაადგილება,[33] და მათ შორის იძულებით გადადგილებულ პირთა ბანაკებიდან, რომლებიც მოეწყო ნანევას პროვინციაში სადავო ტერიტორიებზე და ქურთისტანის რეგიონთან შიდა საზღვრის სიახლოვეს.[34] ვინაიდან საბრძოლო მოქმედებები ერაყის ჩრდილოეთ და ცენტრალურ ერაყში გრძელდება, მოსალოდნელია პირთა შემდგომი იძულებით გადაადგილება.[35]

გაიხსნა საზღვარი. 2014 წლის 20 ოქტომბრისთვის, 10,000-ზე მეტი სირიელი, თურქეთის გავლით, ჩამოვიდა ერაყის ქურთისტანის რეგიონში; UNHCR-ი, 2014 წლოის 22 ოქტომბერი. იხ. ასევე UNHCR-ი, *სირიისთვის რეაგირების რეგიონული გეგმა – ერაყი*, განახლდა 2014 წლის 30 სექტემბერს, http://data.unhcr.org/syrianrefugees/country.php?id=103; დაგეგმარების სამინისტრო - ქრმ-ი / გაერო, *მყისიერი რეაგირების გეგმა იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისისთვის ერაყში ქურთისტანის რეგიონში: 2014 წლის 15 სექტემბერი - 15 ნოემბერი, 2014 წლის* 28 სექტემბერი, გვ. 3, http://shar.es/1molzo; IOM / UNAMI / UN OCHA, *ერაყის ქურთისტანის რეგიონს (KR-I) ყველაზე მეტად შეეხო ძალადობის ამჟამინდელი ტალღა, ვინაიდან მიმდინარე წელს მას თავი შეაფარა 850,000 მეტმა იძულებით გადაადგილებულმა ერაყელმა, 2014 წლის* 30 აგვისტო, http://bit.ly/1oUo8Nz.

[31] IOM-ი, გადაადგილების მიკვლევადობის მატრიცა, მე- VII -ე რაუნდის პირველი ანგარიში, 2014 წლის 20 ოქტომბერი, გვ. 4, http://shar.es/1mQDKl. ათობით ათასი (შიიტი) შაბაქთა და თურქმენთა თემები ნინევას დაბლობიდან და ტალ აფარას რაიონიდან ცდილობდნენ თავშესაფარის მიღებას სამხრეთ პროვინციებში; REACH, *უმცირესობაში მყოფ შაბაქ და თურქმენ შიიტთა იძულებით გადაადგილება ტალ აფარისა და ნაინავას მდაბლობიდან, 2014 წლის ივნისი - 18 აგვისტო, 2014 წლის* 18 აგვისტო, http://shar.es/11jjci. See also Associated Press, *იძულებით გადაადგილებული ერაყელები, ეკონომიკური სირთულეების გამო, სავაჭრო ომს ეწევიან შიიტთა წმინდა ქალაქში, სახლიდან მოშორებით, 2014 წლის* 14 აგვისტო, http://fxn.ws/1sZCwKb.

[32] REACH, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისის მიმოხილვა, 2014 წლის 3–18 აგვისტო, 2014* წლის 18 აგვისტო, გვ. 1, http://shar.es/1moZ0V; UN OCHA, *ანგარიში ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისის შესახებ No. 1, 2014 წლის* 4 ივლისი, http://shar.es/1moZA0. ერაყში, იძულებით გადაადგილების ტალღების შესახებ 1970-იანი წლების შემდგომ, იხ. იძულებით გადაადგილების მონიტორინგის ცენტრი, *ერაყის იძულებით გადაადგილებულ პირთა რაოდენობის ამსახველი ციფრების ანალიზი, 2014 წლის* 8 სექტემბერი, http://www.internal-displacement.org/middle-east-and-north-africa/iraq/figures-analysis/.

[33] მაგალითად, დაახლოებით 50,000 იძულებით გადაადგილებულმა პირმა (რომელთაგანაც უმრავლესობას ქრისტიანები წარმოადგენენ), რომლებიც იძულებით გადაადგილდნენ ქალაქ მოსულიდან ნაინავას დაბლობის სოფლებსა და ქალაქებში 2014 წლის ივნისის დასაწყისში, კიდევ ერთხელ დატოვა საცხოვრებელი ადგილები, როდესაც აგვისტოს დასაწყისში აქ IS-ი ფორმირებები შემოვიდა; REACH, *ქრისტიანულ თემთა გადაადგილება ნაინავას მდაბლობიდან, 2014 წლის 3 - 7 აგვისტო, 2014 წლის 7 აგვისტო*, http://shar.es/11jCUE. ანალოგიურად, ბევრმა შაბაქი და თურქმენი ქალაქ მოსულიდან და ტალ აფარიდან იძულებული გახდა ხელმეორეთ დაეტოვებინა საცხოოვრებელი ადგილები, როდესაც IS-ის ძალებმა და მათთან დაკავშირებულმა შეიარაღებულმა დაჯგუფებებმა უფრო ფართო ტერიტორიები დაიკავეს ერაყის ჩრდილოეთით; REACH, უმცირესობათა *შაბაქისა და თურქმენი შიიტი წარმომადგენლების იძულებით გადაადგილება ტალ აფარიდან და ნაინავას დაბლობიდან, 2014 წლის ივნისი - 18 აგვისტო,* 2014 წლის 18 აგვისტო, http://shar.es/11jjci. იხ. ასევე UNHCR-ი, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისი ღრმავდება, იმ სამოქალაქო პირთა რაოდენობის ზრდასთან ერთად, რომლებმაც თავი დააღწიეს ISIS-ის მიერ ბოლო პერიოდში განხორციელებულ თავდასხმებს,* 2014 წლის 14 ოქტომბერში, http://www.unhcr.org/543d10119.html; REACH, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისის მიმოხილვა, 2014 წლის 3 – 18 აგვისტო, 2014 წლის 18 აგვისტო*, გვ. 1, http://shar.es/1moZtn; ინტეგრირებული რეგიონული საინფორმაციო ქსელები (IRIN), *ერაყისთვის გაწეული დახმარება 'არაადექვატურია', მიუხედავად დიდი ოდენობით გამოყოფილი დაფინანსებისა, 2014 წლის 15 აგვისტო*, http://shar.es/11jQNu.

[34] ხაზაირისა და გარმავას ბანაკებში, იძულებით გადაადგილებულმა პირებმა ხელმეორედ მიატოვეს საცხოვრებელი ადგილები, როდესაც შეიარაღებული დაჯგუფებები ამ რაიონებში შემოვიდნენ 2014 წლის აგვისტოში. მოგვიანებით იძულებით გადადგილებული პირები კვლავ დაბრუნდნენ ბანაკებში, მაგრამ მათ უსაფრთხოებასთან დაკავშირებით შეშფოთება კვლავაც არსებობს; ACAPS, *საინფორმაციო ნარათი: ძალადობის ჰუმანიტარული შედეგები ერაყის ჩრდილოეთ და ცენტრალურ ნაწილში, 2014 წლის* 4 სექტემბერი, გვ. 4, http://shar.es/11j9od; IRIN-ი, *ერაყისთვის გაწეული დახმარება 'არაადექვატურია', მიუხედავად დიდი ოდენობით გამოყოფილი დაფინანსებისა, 2014 წლის 15 აგვისტო*, http://www.refworld.org/docid/53f322794.html; UN OCHA, *ერაყისთვის იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული სიტუაციის შესახებ ანგარიში No. 7, 2014 წლის 9 – 15 აგვისტო, 2014 წლის 15 აგვისტო*, გვ. 2, http://shar.es/1moZ8c; „New Internationalist-ი", ერაყის იძულებით გადაადგილებული პირები ხელმეორედ გაურბიან სამხედრო დაჯგუფებების თავდასხმებს, *2014 წლის* 11 აგვისტო, http://shar.es/11zRkz; UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისის შესახებ ანგარიში No. 6, 2014 წლის 2 – 8 აგვისტო, 2014 წლის* 8 აგვისტო, გვ. 2, http://shar.es/11zB7N.

[35] UN OCHA, *ჰუმანიტარული საჭიროებების მოკლე მიმოხილვა*, 2014 წლის 26 სექტემბერი, გვ. 5, http://bit.ly/1xoOfCD

12. ბოლო პერიოდში განვითარებულმა მოვლენებმა ასევე აიძულეს ერაყელები, რომ საზღვარი გადაელახად უსაფრთხოებისა და დაცვის მოპოვების მიზნით რეგიონის სხვა ქვეყნებში.[36] ამ რეგიონში, UNHCR-ის ოფისებმა აღნიშნეს, რომ ბოლო კვირებში გაიზარდა რეგისტრირებულ პირთა რაოდენობა როგორც ჩამოსულ, ასევე იმ ერაყელთა შორის, რომლებიც უკვე იმყოფებიან ამა თუ იმ კონკრეტულ ქვეყანაში: კერძოდ თურქეთში,[37] იორდანიასა[38] და სირიაში, ხოლო უფრო ნაკლები რაოდენობა დაფიქსირდა ეგვიპტესა[39] და ლიბანში.[40] ჩრდილო-აღმოსავლეთ სირიაში, UNHCR-ი დღეს-დღეებით ერაყიდან 6,000-ზე მეტ იეზიდ ლტოლვილს ეხმარება. აგვისტოში ჩამოვიდა ათობით ათასი ადამიანი, რომელმაც თავი დააღწია IS-ის საომარ ოპერაციებს სინჯარში (ნანევა). ლტოლვილები, და განსაკუთრებით ქალები და ბავშვები, ჩამოვიდნენ უკიდურესად მოსუსტებულ მდგომარეობაში, ვინაიადნ საზღვრიდან გრძელი გზა გამოიარეს: აწუხებდათ წყურვილი და შიმშილი და ბევრ მათგანს დაუმუშავებელი ჭრილობები ჰქონდათ.[41] წინა წლებთან შედარებით, 2014 წელს ევროპაში ასევე გაიზარდა ერაყიდან შესაფარის მაძიებელთა განაცხადების რაოდენობა.[42]

13. მსხვერპლთა ამსახველი ციფრები 2014 წელს მკვეთრად გაიზარდა წინა წლებთან შედარებით. ოფიციალური მონაცემებით, 2014 წლის იანვრიდან ოქტომბრის ბოლომდე პერიოდში, ერაყში რეგისტრირებულ გარდაცვლილ სამოქალაქო პირთა რაოდენობა 13,600-ზე მეტს შეადგენს. 2013 წლის პირველ 10 თვეში 7,800 დაღუპულ სამოქალაქო პირთა რაოდენობასთან შედარებით, ეს 2006-2007 წლებში რელიგიურ სექტებს შორის კონფლიქტის

---

[36] UNHCR, *ISIS-სგან იორდანიასა და თურქეთში გამოქცეულ ერაყელ ლტოლვილთა რაოდენობის მკვეთრი მატება*, 2014 წლის 23 სექტემბერი, http://www.unhcr.org/54214cfe9.html.

[37] დაახლოებით 103,000 ერაყელმა ლტოლვილმა რეგისტრაციისთვის მიმართა UNHCR-ს ან მის პარტნიორებს თურქეთში, და მათ შორის 65,000 ადამიანმა 2014 წლის ივნისიდან, როდესაც IS-ის შეიარაღებულმა ძალებმა აიღეს ქალაქი მოსული და მისი მიმდებარე ტერიტორიები. UNHCR-ს გააჩნია ინფორმაცია კიდევ ათასობით ერაყელზე, რომლებიც ამჟამად თურქეთის აღმოსავლეთით ცხოვრობენ და მომავალში უნდა გაიარონ რეგისტრაცია. კატეგორიების განსაზღვრისას, 2,500-ზე მეტ ერაყელ ლტოლვილთაგან, რომლებმაც რეგისტრაციისთვის მიმართეს UNHCR-ის პარტნიორს ანკარაში, თითქმის ნახევარმა განაცხადა, რომ IS-ის მიერ განხორციელებულ შეტევების გამო დატოვეს ქვეყანა, ხოლო კიდევ 20 პროცენტმა აღნიშნა, რომ IS-ის თავდასხმების შიშის გამო დატოვეს ქვეყანა. დამატებით 20 პროცენტმა მიუთითა, რომ მათ თავი დააღწიეს რელიგიურ ნიადაგზე ძალადობას. გამოკითხული ოჯახების თითქმის ნახევარს ქურთები შეადგენდნენ, 33 პროცენტს კი არაბები.

[38] 2013 წლის ბოლოს, ალ-ანბარში ძალადობის შედეგად მოიმატა იორდანიაში ჩამოსულ ერაყელთა რაოდენობამ. მას შემდეგ რაც IS-იმ და მასთან დაკავშირებულმა შეიარაღებულმა დაჯგუფებებმა, 2014 წლის ივნისის დასაწყისში, ქალაქ მოსულზე კონტროლი აიღეს, ჩამოსაულთა რიცხვი კიდევ უფრო გაიზარდა. მაშინ როდესაც ყოველ დღე, საშუალოდ, 30 ერაყელი მიმართავდა UNHCR-ს 2014 წლის პირველი ხუთი თვის განმავლობაში, ივნისის შემდეგ ეს რიცხვი გაორმაგდა (დღეში 65 პირი) და აგვისტოსა და სექტემბერში ყველაზე მაღალი რიცხვი (დღეში 120 პირი) დაფიქსირდა. დღემდე, მიმდინარე წელს 10,600 ერაყელმა ლტოლვილმა გაიარა რეგისტრაცია UNHCR-ში, იორდანიაში და აქედან 1,383 მხოლოდ აგვისტოს თვეში – ახლად დარეგისტრირებულთა ყველაზე მაღალი რიცხვი 2007 წლიდან. იმ ლტოლვილთა მზარდი რაოდენობა, რომლებიც საჭიროებენ დაცვასა და დახმარებას, ემატება იორდანიაში უკვე ხანგრძლივი დროის განმავლობაში მყოფ ერაყელ მოსახლეობას (2014 წლის ივლისის ბოლოს დარეგისტრირებულია 30,300-ზე მეტი ერაყელი ლტოლვილი) ახლად ჩამოსულთა თითქმის ორი მესამედი (60 პროცენტი) წარმოშობით ნინევას, სალაჰ ალ-დინისა და ალ-ანბარის პროვინციებში IS-ის მიერ კონტროლირებადი რაიონებიდან არიან. ლტოლვილები ამ რაიონებიდან ამბობენ, რომ ისინი იძულებული გახდნენ დაეტოვებინათ ქვეყანა იმის შიშით, რომ მათ სახლებს დაუწვავდნენ, ძალით მიაღებინებდნენ ისლამს, იძულებით დააქორწინებდნენ და ასევე მოტაცებისა და საჯარო მუქარების გამო. იორდანიაში ახლად ჩამოსულ ლტოლვილთა დანარჩენმა ნაწილმა თავი დააღწია რელიგიურ ნიადაგზე ძალადობას ბაღდადსა და ბასრაში.

[39] იმის გათვალისწინებით, რომ ეგვიპტეს ერაყთან საერთო საზღვარი არ გააჩნია და ერაყელებს ეგვიპტეში მოსახვედრად ესაჭიროებათ ვიზა, აქ ჩამომსვლელთა მნიშვნელოვანი რაოდენობა მოსალოდნელი არ არის. თუმცა, იმ ერაყელთა შორის, რომლებიც უკვე იმყოფებიან ეგვიპტეში, მატულობს მათი რაოდენობა, ვინც UNHCR-ს მიმართა რეგისტრაციისთვის. მოსალოდნელია, რომ აღნიშნული ტენდენცია კვლავაც გაგრძელდება ისეთი ფაქტორების გამო, როგორიცაა ერაყელთა განკარგულებაში არსებული ეკონომიკური საშუალებების შემცირება, ერაყში დაბრუნების ნაკლები შესაძლებობები და ერაკში დარჩენილი ოჯახის წევრებისგან მწირი ფულადი გზავნილები.

[40] 2014 წლის ივლისიდან, ყოველდღიურად მატულობდა ლივანში ახლად ჩამოსულთა რაოდენობა და პროგნოზის თანახმად, ამჟამინდელი ტემპების ჩენარჩუნების პირობებში, 2014 წლის ბოლომდე, დამატებით კიდევ 3,000-მდე ერაყელი იქბება დარეგისტრირებული, რომელიც დაემატება უკვე დარეგისტრირებულ 7,000-მდე პირს.

[41] ეზიდების დიმა რაოდენობამ, სირიაზე გავლით, გადავიდნენ ერაყის ქურთისტანის რეგიონში; UNHCR, *მძიმე მარშრუტი უსაფრთხოებისკენ ერაყის მზიანი სინჯარის მთებზე გადის*, 2014 წლის 20 აგვისტო, http://www.unhcr.org/53f490159.html; UNHCR, *ეზიდთა ნაკადი სირიაში სინჯარის მთიდან, UNHCR-ის მიერ დახმარების პროგრამის ამოქმედება*, 2014 წლის 14 აგვისტო, http://www.refworld.org/docid/53ecc9c54.html.

[42] *2014 წლის მეორე კვარტალს 2013 წლის მეორე კვარტალთან თუ შევადარებთ*, თავშესაფარის მაძიებელ პირთა რაოდენობა ევროკავშირში ერთი მესამედით, ანუ 2,355-დან 3,130-მდე გაიზარდა; „ევროსტატი“, *პირები, რომელბიც თავშესაფარს ითხოვენ და პირველი ინსტანციის გადაწყვეტილებები თავშესაფარის განაცხადებთან დაკავშირებით: 2014 წლის მეორე კვარტალი*, გვ. 5, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-QA-14-011/EN/KS-QA-14-011-EN.PDF.

ესკალაციის შემდეგ ყველაზე მაღალი მაჩვენებელია.[43] გაეროს მიერ დოკუმენტურად დაფიქსირდა 7,700-ზე მეტი სამოქალაქო პირის სიკვდილი ერაყში (ალ ანბარის გამოკლებით) 2014 წლის იანვრიდან სექტემბრამდე პერიოდის განმავლობაში. ეს მოიცავს წინასწარი შეფასებით 4,800-ზე მეტ მსხვერპლს სამოქალაქო მოსახლეობაში 2014 ივნისიდან, როდესაც IS-მა და მასთან დაკავშირებულმა შეიარაღებულმა ფორმირებებმა დაიწყეს საომარი მოქმედებები ერაყის ჩრდილოეთითა და აღმოსავლეთით.[44] ერაყში გაეროს დახმარების მისიის ინფორმაციით (UNAMI-ი), მსხვერპლთა რაოდენობის თვალსაზრისით, 2014 წლის განმავლობაში ყველაზე მეტად დაზარალდა ბაღდადი, შემდეგ კი (ალ ანბარის გამოკლებით, და არა ყოველთვის იმავე თანმიმდევრობით) ნანევას, სალაჰ-ალ-დინის, კირკუკის, ბაბელისა და დიალას პროვინციები.[45] ერაყის მთავრობამ გამოაქვეყნა გარდაცვლილთა რაოდენობის ამსახველი ციფრები 2014 წლის იანვრიდან ივნისამდე პერიოდის. გარდაცვლილთა რაოდენობა შეადგენს 6,676 ადამიანს, საიდანაც 5,322 სამოქალაქო პირია, 512 პოლიციელი და 842 შეიარაღებული ძალების წევრი.[46]

14. ძალადობის ესკალაციამ გამოიწვია მსხვერპლთა რიცხვის შემდგომი ზრდა, რომელსაც დაემატა იმ ადამიანების რაოდენობა, რომლებიც გარდაიცვალნენ ისეთი მიზეზების გამო, როგორიცაა საკვების, წყლისა და სამედიცინო მომსახურების ხელმიუწვდომლობა,[47] ჭრილობები და შეზღუდული შესაძლებლობები,[48] ქონებისა და საარსებო საშუალებების განადგურება[49] და სიცოცხლის შესანარჩუნებლად აუცილებელი, ძირითადი მომსახურებისადმი ხელმისაწვდომობის სერიოზულად შეზღუდვა.[50]

15. მიმდინარე კონფლიქტი ძირითადად მოიცავს ალ ანბარის, ნანევას, სალაჰ-ალ-დინის, დიალას, კირკუკისა და ბაბელის ცენტრალურ და ჩრდილოეთ პროვინციებს. ბაღდადი კვლავაც

---

[43] იხ. ერაყის გვამების დათვლის სააგენტოს ანგარიში, ხელმისაწვდომია 2014 წლის 22 ოქტომბერს, https://www.iraqbodycount.org/database/.

[44] მოყვანილია წინასწარი ციფრები, UNAMI-ის თანახმად რეალური ციფრები შესაძლოა ბევრად უფრო მაღალი აღმოჩნდეს. მონაცემები ითვალისწინებს დაღუპულ სამოქალაქო პოლიციელთა რაოდენობას, მაგრამ არ ითვალისწინებს იმ ISF-ის, *Peshmerga-ს*, SWAT-ისა და მათთან დაკავშირებულ შეიარაღებულ ფორმირებებში მოკლულთა რეგისტრირებულ რაოდენობას (2,500-ზე მეტი), რომლებიც 2014 წლის იანვარი-თებერვლის პერიოდში დახოცილ ISF-ის წევრებთან ერთად იბრძოდნენ; UNAMI-ი, *გაეროს ადამიანური დანაკარგების ციფრებში 2014 წლის სექტემბრისთვის, ანბარის პროვინცია გათვალისწინებული არ არის*, 2014 წლის 1 ოქტომბერი, http://bit.ly/1vKq2p8. UNAMI-იმ ასევე მიიღო დაუდასტურებელი მონაცემები მსხვერპლთა რაოდენობის შესახებ ჯანდაცვის დირექტორატიდან ალ-ანბარში. ამ მონაცემთა თანახმად, 2014 წლის იანვარი-აგვისტოს პერიოდში მოკლულია 1,600-ზე მეტი და დაჭრილია 5,500 ადამიანი (ინფორმაცია იმის შესახებ, იყვნენ თუ არა ესენი სამოქალაქო პირები, ხელმისაწვდომი არ არის); იხ. UNAMI-ის ადამიანური დანაკარგების შესახებ ყოველთვიური ანგარიშები, რომლებიც ხელმისაწვდომია შემდეგ მისამართზე: http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=159:civilian-casualties. ასევე იხ. UNAMI/OHCHR, *ანგარიში შეიარაღებულ კონფლიქტში სამოქალაქო პირთა დაცვის შესახებ: 2014 წლის 6 ივლისი – 10 სექტემბერი*, 2014 წლის 2 ოქტომბერი, გვ. 1, http://www.refworld.org/docid/542d3eb64.html.

[45] გაეროს განახლებული დანაკარგების ამსახველი ციფრებისა და პროვინციების მიხედვით შესადარი მონაცემებისთვის, იხ. http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=159:civilian-casualties.

[46] ეს შეიძლება შევადაროთ რეგისტრირებული დანაკარგების ციფრს, რომელიც 2013 წელს 6,522, 2012 წელს - 2,174, 2011 წელს 2,645, 2010 წელს 3,605, 2009 წელს 3,481 და 2008 წელს 6,798 შეადგენდა; ერაყის მთავრობის მონაცემები დანაკარგების შესახებ, რომელიც შედგენილია AFP-ის მიერ, ხელმისაწვდომია 2014 წლის 22 ოქტომბერს, http://bit.ly/1vNKju8.

[47] UNAMI/OHCHR, *ანგარიში ერაყში, შეიარაღებულ კონფლიქტში სამოქალაქო პირთა დაცვის შესახებ: 2014 წლის 6 ივლისი – 10 სექტემბერი, 2014 წლის* 2 ოქტომბერი, გვ. 1, http://www.refworld.org/docid/542d3eb64.html.

[48] UNAMI-ის მიერ დაფიქსირებულია 12,000 დაჭრილი კონფლიქტის დროს 2014 წლის იანვარი-სექტემბრის პერიოდში; UNAMI, ადამიანური დანაკარგების შესახებ მონაცემები *2014 წლის სექტემბრისთვის (ანბარის პროვინციის გამოკლებით), 2014 წლის* 1 ოქტომბერი, http://bit.ly/1vKq2p8.

[49] თავშესაფრის კლასტერის შეფასებით, კონფლიქტის შედეგად ყველაზე დიდი ზიანი შენობა-ნაგებობებსა და ინფრასტრუქტურას მიადგა ალ-ანბარში. ინფორმაციის მომწოდებელ პირთა თანახმად, ალ-ანბარში ფიზიკური ნაგებობების 35 პროცენტი სრულად განადგურებულია და კიდევ 38 პროცენტს ზომიერიდან მძიმე ხარისხის დაზიანებები მიადგა; თავშესაფრის კლასტერი, *სწრაფი შეფასება: წარმოშობის ადგილის შეფასების ანგარიში*, 2014 წლის ოქტომბერი, გვ. 4, http://shar.es/1moZLp. იხილეთ ასევე IRIN-ი, *მძიმე დანაკარგები ერაყის "მივიწყებულ" ანბარის პროვინციაში*, 2014 წლის 6 ოქტომბერი, http://shar.es/1moWK6.

[50] იხ. ქვემოთ მოყვანილი პარაგრაფი "*ჰუმანიტარული მდგომარეობის შესახებ*".

რჩება ხშირი თავდასხმების ცენტრად, რომლებსაც მასობრივი მსხვერპლი მოჰყვება და ხშირად, მაგრამ არა მხოლოდ იმ რაიონებზე, რომლებიც ძირითადად შიიტებითაა დასახლებული,[51] სადაც რელიგიურ სექტებს შორის ესკალაცია აღინიშნება.[52] უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული მდგომარეობა შედარებით სტაბილური რჩება ქურთისტანის რეგიონში, სადაც უსაფრთხოების ძალები კვლავაც მაღალი საბრძოლო მზაობის რეჟიმში იმყოფებიან და შემოღებული აქვთ უსაფრთხოების მკაცრი ზომები IS-სა და მასთან დაკავშირებული დაჯგუფებების მხრიდან იერიშების თავიდან ასაცილებლად.[53] ასევე ადგილი აქვს შეიარაღებულ შეტაკებებს ქურთების ფორმირებებსა და ISIS-სა და მასთან დაკავშირებულ შეიარაღებულ დაჯგუფებებს შორის ქურთისტანის რეგიონის საზღვრებთან, ვინაიდან ამ უკანასკნელებმა შეაღწიეს ასევე იმ ტერიტორიებზე, რომლებსაც ადრე ქურთების შეიარაღებული ძალები აკონტროლებდნენ. სამხრეთის პროვინციებში ასევე ხდება უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული ინციდენტები, და მათ შორის დანაღმული ავტომობილების აფეთქებები[54] და ასევე კონკრეტულ პირთა მკვლელობები /მოტაცებები და რელიგიური სექტების საპასუხო თავდასხმები ცალკეულ პირებზე, და მათ შორის პოლიტიკურ პარტიებზე, რელიგიურ და ადგილობრივი თემების წინამძღოლებზე, სახელმწიფო მოხელეებსა და დარგობრივ სპეციალისტებზე.[55]

ჰუმანიტარული სიტუაცია

16. შეიარაღებული კონფლიქტის, იძულებით გადაადგილებისა და ალყაში მოქცევის ტაქტიკის გამოყენებისა და სასიცოცხლო მნიშვნელობის მქონე ინფრასტრუქტურაზე თავდასხმის გამო, მომსახურების მიწოდების შეწყვეტის შედეგად, ჰუმანიტარული საჭიროებები სწრაფად გაიზარდა და დაემატა ერაყში უკვე არსებულ მნიშვნელოვან ჰუმანიტარულ საჭიროებებს იმ 200,000-ზე მეტი სირიელი ლტოლვილის ჩათვლით, რომლებმაც თავშესაფარი ერაყში, და ძირითადად ქურთისტანის რეგიონში იპოვეს. ამჟამად, ერაყში 5

---

[51] იხ. ქვემოთ მოყვანილი პარაგრაფი 4.

[52] იხ. ზემოთ მოყვანილი პარაგრაფი 9.

[53] 2014 წლის 17 სექტემბერს, ქურთისტანის რეგიონის უშიშროების საბჭომ გამოაქვეყნა განცხადება, რომელშიც აფრთხილებდა მოსახლეობას, რომ მეტი ყურადღება მართებთ, რადგან IS-ს სამხედრო პირებმა შესაძლოა განახორციელონ რეგიონში შეღწევისა და ტერორისტული აქტების მცდელობა; Ekurd.net, ქურთისტანის რეგიონი-ერაყის ახალი ამბები, 2014 წლის 17 სექტემბერი, http://bit.ly/1CUDbQM. 2014 წლის 23 აგვისტოს, ქერთული რეგიონის დედაქალაქ ერბილში აფეთქდა დანაღმული ავტომობილი და ქურთების შეიარაღებული ძალები ვარაუდობენ, რომ ეს IS-ის “ფარული უჯრედის” მიერ იქნებოდა ჩადენილი; „Christian Science Monitor-ი“, ერაყის ჩრდილოეთით, ისლამური სახელმწიფოს წევრები ტერორისტულ აქტებზე გადადიან, 2014 წლის 25 აგვისტო, http://yhoo.it/1qsuxov; მაკ კლაჩი, ქურთების რაიონ ირბილში, პირველი დანაღმული ავტომობილი აფეთქება ზადებს ისლამური სახელმწიფოს სამხედროების მხრიდან თავდასხმის შიშს, 2014 წლის 24 აგვისტო, http://bit.ly/1tgbGvm.

[54] იხ. მაგ. ალ ჯაზირა, *ავტომობილების აფეთქებებს მსხვერპლი მოჰყვა ერაყის ქალაქ ქარბალაში*, 2014 წლის 20 ოქტომბერი, http://aje.me/1tEF435; „Associated Press-ი“, *ერაყში ავტომობილის აფეთქებებმა იმსხვერპლა 17 ადამიანი*, 2014 წლის 11 სექტემბერი, http://yhoo.it/1t29egz; ალ ჯაზირა, *აფეთქებები ერაყის შიიტებით დასახლებული რაიონებში*, 2014 წლის 25 აგვისტო, http://aje.me/1wrN88q; „Reuters-ი“, ორმაგი აფეთქების შედეგად ერაყის ქალაქ ბასრაში *სულ მცირე სამი ადამიანია* მოკლული, 2014 წლის 5 ივლისი, http://reut.rs/1xo5Dr8; ერაყის ეროვნული საინფორმაციო სააგენტო (NINA), ქარაბალას ჩრდილოეთით ავტომობილის აფეთქების შედეგად დაიღუპა ხუთი და დაიჭრა ოთხი ადამიანი, 2014 წლის 11 ივნისი, http://bit.ly/ZQKeMz; „Iraqi News-ი“, *MoI: ქალაქ ბაბელში, ნაჯაფსა და დიქაში აფეთქებების შედეგად დაიღუპა და დაიჭრა 23 ადამიანი*, 2014 წლის 2 ივნისი, http://bit.ly/1yLWop3; „Associated Press-ი“, *ერაყში განხორციელებული იერიშების შედეგად დაღუპულია სულ მცირე 15 ადამიანი*, 2014 წლის 2 ივნისი, http://dailym.ai/1kxuzIS; ანადოლუს სააგენტო, ერაყის ქალაქ ვასითში აფეთქების შედეგად მოკლულია *10 და დაჭრილია 20 ადამიანი*, 2014 წლის 21 აპრილი, http://u.aa.com.tr/316421; „ალ აქბარი“, *ერაყი შეძრა ცამეტმა ავტომობილის აფეთქებამ*, 2014 წლის 9 აპრილი, http://english.al-akhbar.com/node/19360; NINA, *ახალი ამბები. ქარაბალას ჩრდილოეთით, გზისპირას აფეთქებული ავტომობილის გამო მოკლული და დაჭრილია 17 ადამიანი*, 2014 წლის 18 მარტი, http://bit.ly/1rgsQ9k; „New York Times-ი“, თვითმკვლელმა ტერორისტმა *იმსხვერპლა სულ მცირე 45 ადამიანი საკონტროლო გამშვებ პუნქტთან, ერაყის სამხრეთით*, 2014 წლის 9 მარტი, http://nyti.ms/1fi0buR.

[55] იხ. მაგ. „NINA“, ქადისიალის პროვინციაში დაბომბეს ტელერეპორტიორის სახლი, 2014 წლის 2 სექტემბერი, http://bit.ly/1vTaL5n; „NINA“, *გზისპირას აფეთქებულმა ბომბის სამიზნე გახდა ალ-ატაბა ალ-ჰოსენიაში კულტურის დეპარტამენტის დირექტორის სახლი ქარბალას ცენტრში*, 2014 წლის 26 აგვიასტო, http://bit.ly/1yM8oXU; „NINA“, სისტანის ორ წარმომადგენელთა *სახლები იქცა თვითნაკეთი ბომბების სამიზნედ დივანიაში*, 2014 წლის 10 აგვისტო, http://bit.ly/1vNcwkJ; „NINA“, *ბასრაში მოკლულია ერთი სასულიერო პირი, ხოლო მეორე დაჭრილი*, 2014 წლის 8 აგვისტო, http://bit.ly/1oPLkgY; „NINA“, ბასრას მმართველის მდივანი *დაშავდა მაგნიტური ნაღმის აფეთქების შედეგად*, 2014 წლის 28 ივლისი, http://bit.ly/1EsNTzD; NINA, *შეიარაღებული ტერორისტები საბჭოს წევრს კლავენ*, 2014 წლის 19 ივლისი, http://bit.ly/1vT4uqi; NINA, პარლამენტის წევრი გადაურჩა მისი მოკვლის მცდელობას, 2014 წლის 4 მაისი, http://bit.ly/1oPLF3f; NINA, *ორი ნაღმი აფეთქდა მოსამართლის სახლთან და ანტენაზე, ბასრაში*, 2014 წლის 18 აპრილი, http://bit.ly/1sc14RK; NINA, ბასრაში მოკლულია *პოლიციის უფროსი ოფიცერი*, 2014 წლის 22 მარტი, http://bit.ly/1ncCAGs; ომის შემსწავლელი ინსტიტუტი, *სამხრეთ ერაყში, სუნიტების ტომების ლიდერებზე თავდასხმების ესკალაცია*, ერაყი, განახლებული ვერსია #40, 2013 წლის 27 ნოემბერი, http://bit.ly/1q0Pacm.

მილიონზე მეტი ადამიანი საჭიროებს ჰუმანიტარულ დახმარებას, დღეს-დღეობით კი ჰუმანიტარული დახმარება სულ 1.5 მილიონ ადამიანს გაეწია.[56] ჰუმანიტარული კრიზისის მასშტაბისა და სირთულის გათვალისწინებით, გაერომ, 2014 წლის 12 აგვისტოს, გამოაცხადა "მესამე დონის საგანგებო მდგომარეობა" ერაყისთვის, რაც მას უმაღლესი დონის საგანგებო მდგომარეობის სტატუსს ანიჭებს.[57]

17. განსაკუთრებულ შეშფოთებას იწვევს იმ მოსახლეობის ჰუმანიტარული მდგომარეობა, რომელიც **კონფლიქტის ზონებში** ცხოვრობს. ისინი ძირითადი მომსახურების, სურსათისა და სხვა საქონლის ძალზე შეზღუდული რაოდენობის ამარა დარჩნენ, ან საერთოდ მათ გარეშე. საერთაშორისო ორგანიზაციებს უძნელდებათ მათთან დაკავშირება უსაფრთხოების, ბიუროკრატიული და პოლიტიკური შეზღუდვების გამო.[58] მომარაგების რამოდენიმე მთავარი გზა ჩაკეტილია და ინფორმაციის თანახმად, ხელისუფლებამ შეზღუდა ჰუმანიტარული დახმარების ადმინისტრაციული მიზეზების გამო, ან რიგ შემთხვევებში კონფლიქტის ზოლში დაშვება.[59] ამ ზონებში მიმდინარე მდგომარეობის შესახებ მწირი ინფორმაცია არსებობს.[60] შეიარაღებულმა დაჯგუფებებმა იერიში მიიტანეს კომუნალური მომსახურების ისეთ ძირითად ობიექტებზე, როგორიცაა წყალმომარაგება და ენერგოსისტემები.[61] ბევრ რაიონში, შეიარაღებული კონფლიქტის გამო, მოიშალა **ჯანდაცვის** ინფრასტრუქტურა და ჯანდაცვის მომსახურება ხელმიუწვდომელი გახდა.[62] შექმნილ ვითარებას კიდევ უფრო ართულებს მარაგების, ელექტროენერგიისა და წყლის არარსებობა[63] და ინფორმაციის თანახმად, არსებობს ასევე სამედიცინო პერსონალის უკმარისობა, რაც განპირობებულია იმით, რომ ბევრმა მათგანმა დატოვა კონფლიქტის ზონა.[64]

---

[56] UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ* ანგარიში *No. 13, 2014 წლის 20 სექტემბერი – 26 სექტემბერი*, 2014 წლის 26 სექტემბერი, გვ. 1, http://shar.es/1moJUD.

[57] UNAMI, *გაერო აცხადებს 'მესამე დონის საგანგებო მდგომარეობას' ერაყისთვის ჰუმანიტარული დახმარების უფრო ეფექტურად უზრუნველყოფის მიზნით*, 2014 წლის 19 აგვისტო,http://www.refworld.org/docid/53f323334.html.

[58] ცნობილია, რომ ჰუმანიტარული დახმარების დაშვებასთან დაკავშირებით"*უკიდურესად რთული*" ვითარებაა ნინევას, ალ-ანბარის, კირკუკის, სალახ ალ-დინისა და დაიალას პროვინციებში; UN OCHA, *ჰუმანიტარული დახმარების საჭიროებათა ზოგადი მიმოხილვა*, 2014 წლის 26 სექტემბერი, გვ. 25, http://bit.ly/1xoOfCD. იხ. ასევე UN OCHA, *ერაყი - განახლებული ფლეშ-მეხსიერება No. 2*, 2014 წლის 12 ოქტომბერი, გვ. 1-2, http://shar.es/1mGjKu; გაეროს საინფორმაციო სამსახური, *ერაყი: გაეროს ლტოლვილთა სააგენტო იწყებს ძირითადი ჰუმანიტარული დახმარების მიწოდებას იძულებით გადაადგილებული პირებისთვის*, 2014 წლის 19 აგვისტო, http://www.refworld.org/docid/53f746944.html; ინტეგრირებული რეგიონული საინფორმაციო ქსელები (IRIN), *ერაყისთვის გაწეული დახმარება 'არაადექვატურია', მიუხედავად დიდი ოდენობით გამოყოფილი დაფინანსებისა, 2014 წლის 15 აგვისტო*, http://www.refworld.org/docid/53f322794.html.

[59] UN.OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ* ანგარიში *No. 13, 2014 წლის 20 სექტემბერი – 26 სექტემბერი*, 2014 წლის 26 სექტემბერი, გვ. 2, http://shar.es/1moJUD

[60] ACAPS, *საინფორმაციო ბარათი: ძალადობის ჰუმანიტარული შედეგები ერაყის ჩრდილოეთ და ცენტრალურ ნაწილში, 2014 წლის* 7 *აგვისტო,* http://shar.es/11YP14.

[61] UN OCHA, *ჰუმანიტარული დახმარების საჭიროებათა ზოგადი მიმოხილვა*, 2014 წლის 26 სექტემბერი, გვ. 26, http://bit.ly/1xoOfCD; UN OCHA/UNAMI, *ახლა აუცილებელია ჰუმანიტარული დახმარების მყისიერი, უსაფრთხო და დაუბრკოლებელი დაშვების უზრუნველყოფა*, 2014 წლის 31 ივლისი, http://shar.es/11jpoZ.

[62] UN OCHA, *ჰუმანიტარული დახმარების საჭიროებათა ზოგადი მიმოხილვა*, 2014 წლის 26 სექტემბერი, გვ. 13-14, http://bit.ly/1xoOfCD. მაგალითად, სალაჰ ალ-დინის პროვინციაში ცხრა საავადმყოფოდან სრულყოფილად მხოლოდ ორი ფუნქციონირებს; UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ* ანგარიში *No. 12, 2014 წლის 13 სექტემბერი – 19 სექტემბერი*, 2014 წლის 19 სექტემბერი, გვ. 4, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Iraq.pdf. მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციის თანახმად, სინჯარის ოლქში (ნაინავა), გენერალური საავადმყოფო და მთლიანობაში 19 პირველადი სამედიცინო დახმარების ცენტრიდან 16 არ ფუნქციონირებს; მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციის ანგარიში ჯანდაცვის პროგრამის ძირითადი მომენტების შესახებ, გამოცემა #17, 2014 წლის 31 აგვისტო, http://shar.es/1a0hdB.

[63] UN OCHA, *ჰუმანიტარული დახმარების საჭიროებათა ზოგადი მიმოხილვა,* 2014 წლის 26 სექტემბერი, გვ.14, http://bit.ly/1xoOfCD.

[64] ერაყში MSF-ის მისიის ხელმძღვანელი ფაბიო ფორგიონეს თანახმად "ჩვენ ვღებულობთ ინფორმაციას სამედიცინო პერსონალისგან იმის შესახებ, რომ *სულ უფრო მეტი საავადმყოფო იბომბებოდა ბოლო კვირების განმავლობაში (…). სამედიცინო პერსონალმა დატოვა საავადმყოფოები იმ სამედიცინო დაწესებულებებზე თავდასხმების შიშით, სადაც ისინი მუშაობენ. ჩვენ უკიდურესად ვართ შეშფოთებული იმ ფაქტით, რომ უამრავი ადამიანი დღეს მოკლებულია სამედიცინო დამხმარებას, რომელიც მათ ესაჭიროებათ*"; Médecins Sans Frontières, *ერაყის საავადმყოფოები საჰაერო დაბომბვის შედეგად დაინგრა*, 2014 წლის 24 ივლისი, http://shar.es/11jrZ9. იხ. ასევე ჯანდაცვის ორგანიზაციის ანგარიში *ჯანდაცვის პროგრამის ძირითადი მომენტების შესახებ*, გამოცემა #17, 2014 წლის 31 აგვისტო, http://shar.es/1a0hdB;

18. ქვეყნის მასშტაბით, **სურსათის** სახელმწიფო განაწილების სისტემის (PDS) მოშლამ, რომელიც ერაყელთა უღარიბესი მოსახლეობისთვის სურსათით უზრუნველყოფის მთავარ წყაროდ რჩება,[65] და ასევე ისეთმა ფაქტორებმა, როგორიცაა სასოფლო-სამეურნეო ნაწარმის განადგურება და კონფისკაცია, ბაზრების მოსპობა, უსაფრთხოების არარსებობის საყოველთაო მდგომარეობა და პირთა მასობრივი იძულებით გადაადგილება, უარყოფითად იმოქმედა სამოქალაქო მოსახლეების მიერ კვების პროდუქტების მოპოვების უნარზე. ქვეყნის მთელ ტერიტორიაზე სურსათის უსაფრთხოებისთვის კიდევ ერთ საფრთხეს წარმოადგენს ისიც, რომ მაისი-ივნისის პერიოდში ხორბლის მოსავლის აღება ვერ მოხერხდა ხორბლის წარმოების მთავარ რაიონებში, როგორიცაა ნანევასა და სალაჰ-ალ-დინის პროვინციები, რომლებიც კონფლიქტის ქვეშ მოექცა.[66] ამ ბოლო პერიოდში, ალ-ანბარში პირთა იძულებით გადაადგილების გამო, შესაძლოა ოქტომბერი-ნოემბრის პერიოდში ხორბლის დათესვის სეზონი ჩავარდეს.[67] მოჰამედ დიაბის, შუა აღმოსავლეთის, ჩრდილოეთი აფრიკის, ცენტრალური აზიისა და აღმოსავლეთი ევროპის გაეროს მსოფლიო სასურსათო პროგრამის რეგიონული ბიუროს დირექტორის თანახმად, *„სურსათის უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული მდგომარეობა ერაყში საგანგაშოა – 1990-იანი წლების დასაწყისში დაწესებული სანქციების შემდეგ ყველაზე რთული, რისი მოწმეც ქვეყანა გამხდარა. .[68]”*

19. **იძულებით გადაადგილების ტერიტორიებზე**, ადგილობრივი ხელისუფლება და თემები მეტისმეტად გადატვირთულები არიან და ვერ ახერხებენ ყველა იძულებით გადაადგილებული პირის უზრუნველყოფას ძირითადი მომსახურებითა და სახელმწიფო ინფრასტრუქტურით, მაშინ როდესაც ბევრი იძულებით გადაადგილებული პირი მხოლოდ იმ ტანსაცმლით ჩამოვიდა, რომელიც ზედ ეცვა და შეზღუდული ფინანსური სახსრებით იმისათვის, რომ თავი ირჩინოს.[69] მთავარი პრობლემაა ადეკვატური **თავშესაფარის** უზრუნველყოფა. პირველად თავშესაფარს იძულებით გადაადგილებული პირებისთვის მასპინძელი თემები უზრუნველყოფენ. თუმცა, ვინაიდან იძულებით გადაადგილებულთა განსხვავებლად საცხოვრისის პოვნა ძალიან გაძნელდა მასობრივად იძულებით გადაადგილებასთან დაკავშირებული კრიზისისა და იმის გამო, რომ ბინის საფასური მნიშვნელოვნად გაიზარდა, ბევრი ახლად გადაადგილებული პირი განთავსდა დაუმთავრებელ ან მიტოვებულ შენობებში, სკოლებში, მეჩეთებსა და ეკლესიებში. სხვები ცხოვრებენ ღია ცის ქვეშ, არადამაკმაყოფილებელ

UNAMI/ OHCHR, *ანგარიში ერაყში არასაერთაშორისო შეიარაღებულ კონფლიქტში სამოქალაქო პირთა დაცვის შესახებ: 2014 წლის 5 ივნისი – 5 ივლისი,* 2014 წლის 18 ივლისი, გვ. 21, http://www.ohchr.org/Documents/Countries/IQ/UNAMI_OHCHR_POC_Report_FINAL_18July2014A.pdf; HRW, *ერაყი: მთავრობამ იერიში მიიტანა ფალუჯას ჰოსპიტალზე*, 2014 წლის 27 მაისი, http://www.refworld.org/docid/538d99144.html.

[65] UN OCHA, *ჰუმანიტარული დახმარების საჭიროებათა ზოგადი მიმოხილვა*, 2014 წლის 26 სექტემბერი, გვ. 3, http://bit.ly/1xoOfCD.

[66] ერაყის ხორბლის წარმოების თითქმის ერთი მესამედი და ქერის 38 პროცენტი ნინევასა და სალახ ალ-დინის პროვინციების წილად მოდის; UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ* ანგარიში *No. 4, 2014 წლის 19-26 ივლისი,* 2014 წლის 26 ივლისი, გვ. 2, http://shar.es/11jqct; FAO, *ერაყი: კონფლიქტის გამო სურსათის უსაფრთხოებასთან დაკავშირებით სერიოზული შეშფოთება არსებობს,* 2014 წლის 25 ივნისი, http://www.fao.org/news/story/en/item/237162/icode/. იხ. ასევე „Reuters -ის“ *სპეციალური ანგარიში: ისალამური სახელმწიფო იყენებს ხორბალს, ერაყში პოზიციების გასამაგრებლად,* 2014 წლის 30 სექტემბერი, http://reut.rs/1DUWryZ.

[67] UN OCHA, *იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ* ანგარიში *No. 16,* 2014 წლის *11 - 17 ოქტომბერი*, 2014 წლის 17 ოქტომბერი, გვ. 2, http://shar.es/1mQFiG.

[68] მსოფლიო სასურსათო ორგანიზაცია, *საუდის არაბეთის წვლილი ადამიანების სიცოცხლეს გადაარჩენს, შესაძლებლობას აძლევს WFP-ს სწრაფად მოახდინოს რეაგირება ერაყში შექმნილ სასურსათო კრიზისზე*, 2014 წლის 19 აგვისტო, http://bit.ly/1pD5vxJ.

[69] “*მიუხედავად იმისა, რომ გაერთიანებული ერები და ჰუმანიტარული დახმარების საკითხებში მისი პარტნიორი ორგანიზაციები, ერაყის მთავრობასთან კოორდინაციის გზით, რეაგირებას ახდენენ კრიზისზე ყველა ჰუმანიტარული დახმარების საშუალებებების გამოყენებით, კრიზისი კვლავაც გრძელდება და აღემატება ეროვნული ხელისუფლებისა და საერთაშორისო თანამეგობრობის შესაძლებლობებს*”; UN OCHA, *ჰუმანიტარული დახმარების საჭიროებათა ზოგადი მიმოხილვა*, 2014 წლის 26 სექტემბერი, გვ. 1, http://bit.ly/1xoOfCD. ქურთისტანის რეგიონული მთავრობა ამბობს: “*ამ ოჯახების ძირითადი საჭიროებები სცილდება პროვინციის ხელისუფლების შესაძლებლობებს, რომელსაც კრიზისთან მარტო გამკვლავება არ შეუძლია*”; ქურთისტანის რეგიონული მთავრობა, *დუხოკის პროვინცია განაგრძობს დახმარების უზრუნველყოფას იძულებით გადაადგილებული ოჯახებისთვის*, 2014 წლის 12 სექტემბერი, http://shar.es/1a0Gwp. "*რაიონების უმეტესობაში, მათი [იძულებით გადაადგილებული ოჯახების] ყოფნა დამატებით დატვირთვას წარმოადგენს მასპინძელი თემებისათვის და აღემატება ამ თემების მიერ მათთვის დახმარების გაწევის უნარს* "; ICRC, *ერაყი: საომარი ოპერაციების მილიონზე მეტი მსხვერპლი იღებს ICRC დახმარებას*, 2014 წლის 4 სექტემბერი, http://bit.ly/1wd4eTV.

საცხოვრებელ პირობებში,[70] რაც მათ ჯანმრთელობას სერიოზული რისკის ქვეშ აყენებს დამდეგი ზამთრის პერიოდში.[71] მოწოდებული ინფორმაციის თანახმად, არაადეკვატური საცხოვრისის გამო ადგილი აქვს მეორადი გადაადგილების შემთხვევებს.[72] შეშფოთებას იწვევს ის გარემოება, რომ იძულებით გადაადგილებული პირები ქერბელასა და ნაჯეფში, რომლებიც ამჟამად თავს აფარებენ მეჩეთებსა და პილიგრიმებისთვის განკუთვნილ სასტუმროებს, შესაძლოა გამოსახლების რისკის ქვეშ დადგნენ მომავალი რელიგიური დღესასწაულების დროს.[73] უკიდურესად მჭიდრო პირობებში დაბინავების გამო, სადაც პირადი სივრცე თითქმის არ არსებობს, წარმოიშვება დაცვასთან დაკავშირებული პრობლემები (მათ შორის შევიწროება და ექსპლოატაცია), განსაკუთრებით კი ქალებსა და ბავშვებთან მიმართებაში.[74] რიგი ბანაკებისა ექსპლოატაციაშია, ან იქ სარეაბილიტაციო თუ სამშენებლო სამუშაოები წარმოებს, მაგრამ ყველა მათგანი არ აკმაყოფილებს მინიმალურ სტანდარტებს ან არ გააჩნია დაფინანსება ან ბანაკის მართვის სისტემა.[75] დამატებითი ბანაკების შექმნის საკითხი განხილვის პროცესშია.[76] სკოლების დიდი რაოდენობა კვლავაც გამოიყენება იძულებით გადაადგილებულ პირთა

[70] ერაყში, იძულებით გადაადგილებულ პირთა უმეტესობა განაგრძობს ცხოვრებას მასპინძელ ოჯახებში ან დაქირავებულ ბინებში; თუმცა, მათგან დიდი ნაწილი საცხოვრებლად გადავიდა ისეთ ალტერნატიულ თავშესაფრებში, როგორიცაა სკოლები, რელიგიური დანიშნულებისა და დაუმთავრებელი შენობა-ნაგებობები. სამხრეთში იძულებით გადაადგილებულ პირთაგან, 62 პროცენტი განთავსდა რელიგიური დანიშნულების შენობებში ვიდრე ქურთისტანის რეგიონში იმყოფებოდნენ, 15 პროცენტი ცხოვრობდა დაუმთავრებელ შენობა-ნაგებობებში და 12 პროცენტი სკოლებში; IOM-ი, გადაადგილების მიკვლევადობის მატრიცა, მე- VII -ე რაუნდის პირველი ანგარიში, 2014 წლის 20 ოქტომბერი, გვ. 5, http://shar.es/1mQDKl. "*ქურთისტანის რეგიონში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისისთვის მყისიერი რეაგირების გეგმის:*" თანახმად, იძულებით გადაადგილებულ პირთა 45 პროცენტი ამჟამად "*დაუცველ თავშესაფარებში*" ცხოვრობენ, როგორიცაა დაუმთავრებელი შენობა-ნაგებობები, არაფორმალური დასახლებები და კოლექტიური დასახლების ცენტრები; დაგეგმარების სამინისტრო - ქურთისტანის რეგიონული მთავრობა / გაერო, *მყისიერი რეაგირების გეგმა (IRP) ქურთისტანის რეგიონში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისისთვის: 2014 წლის 15 სექტემბერი - 15 ნოემბერი*, 2014 წლის 28 სექტემბერი, გვ. 4, http://shar.es/1molzo. იხ. ასევე IRIN-ი, *მძიმე დანაკარგები ერაყის "მივიწყებულ" ანბარის პროვინციაში*, 2014 წლის 6 ოქტომბერი, 2014 წლის 6 ოქტომბერი, http://shar.es/1moWK6; IOM/CCCM Cluster/REACH, *ერაყში იძულებით გადაადგილებასთან დაკავშირებული კრიზისის შეფასების ანგარიში*, 2014 წლის 10 სექტემბერი, http://shar.es/1a0oWr.

[71] IOM წინასწარი შეფასებით, მოახლოებული ზამთრის სიცივეების გამო, ერაყში 1.26 მილიონი იძულებით გადაადგილებული პირი რისკის ქვეშ დადგება, და ყველაზე მეტად ისინი, ვინც ცხოვრობს ბანაკებში, არაფორმალურ დასახლებებში და არაოპტიმალურ თავშესაფარებში; UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ* ანგარიში *No. 15*, 2014 წლის 4 – 10 ოქტომბერი, გვ. 2, http://shar.es/1mGj5P. იხ. ასევე NPR-ი, *ISIS-ის გამო იძულებით გადაადგილებულ ერაყელები კიდევ ერთი საშიშროების წინაშე დგანან: ეს არის ზამთარი*, 2014 წლის 12 ოქტომბერი, http://shar.es/1mGhAN; დაგეგმარების სამინისტრო - ქურთისტანის რეგიონული მთავრობა/გაერო, *მყისიერი რეაგირების გეგმა (IRP) ქურთისტანის რეგიონში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისისთვის: 2014 წლის 15 სექტემბერი - 15 ნოემბერი*, 2014 წლის 28 სექტემბერი, გვ. 4, http://shar.es/1molzo; UN OCHA, *გაეროს ჰუმანიტარული მისიის ხელმძღვანელი მოიუწოდებს უფრო მეტი თავშესაფარისა და დაცვის უზრუნველყოფას იძულებით გადაადგილებული ერაყელებისთვის ზამთრის დადგომამდე*, 2014 წლის 14 სექტემბერი, http://shar.es/1a0adF; AI, *"მაგათმა რა არ იციან, რომ ზამთარი მოდის?" იმედგაცრუება და შიში ერაყიდან იძულებით გადაადგილებლ პირთა შორის*, 2014 წლის 8 სექტემბერი, http://owl.li/BeH8y.

[72] მაგ. ქალაქ კირკუკში, არსებობს ინფორმაცია ახალი იძულებით გადაადგილების შესახებ 2014 წლის სექტემბერში, ვინაიდან ბევრი იძულებით გადაადგილებული პირის ოჯახი მძიმე საცხოვრებელ პირობებში ცხოვრობდა მას შემდეგ, რაც თავი შეაფარეს დაუმთავრებელ შენობა-ნაგებობებს ქალაქ კირკუკში; IOM, გადაადგილების მიკვლევადობის მატრიცა, მე- VI -ე რაუნდის პირველი ანგარიში, 2014 წლის ოქტომბერი, გვ. 5, http://iomiraq.net/file/1270/download?token=aH5gsss0.

[73] UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ ანგარიში No. 15, 2014 წლის 4 – 10 ოქტომბერი*, 2014 წლის 10 ოქტომბერი, გვ. 1, http://shar.es/1mGj5P.

[74] UN OCHA, *ჰუმანიტარული დახმარების საჭიროებათა ზოგადი მიმოხილვა*, 2014 წლის 26 სექტემბერი, გვ. 15, http://bit.ly/1xoOfCD; UNAMI / OHCHR, *ანგარიში ერაყში არასაერთაშორისო შეიარაღებულ კონფლიქტში სამოქალაქო პირთა დაცვის შესახებ: 2014 წლის 5 ივნისი - 5 ივლისი*, 2014 წლის 18 ივლისი, გვ. 21, http://www.refworld.org/docid/53ce0f0d4.htm.

[75] UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ ანგარიში No. 15, 2014 წლის 4 – 10 ოქტომბერი*, 2014 წლის 10 ოქტომბერი, გვ. 4, http://shar.es/1mGj5P; UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ ანგარიში No. 13, 2014 წლის 20 სექტემბერი – 26 სექტემბერი*, 2014 წლის 26 სექტემბერი, გვ. 4, http://shar.es/1moJUD.

[76] IOM, ერაყის ჩრდილოეთით იძულებით გადაადგილებისთვის არსებული ან შესაძლო ადგილების მიმოხილვა *(2014 წლის 13სექტემბრის მდგომარეობით)*, 2014 წლის 14 სექტემბერი, http://shar.es/1a0GBr; UNHCR, თავშესაფარის საჭიროება მწვავედ დგას ჩრდილოეთ ერაყში, UNHCR იწყებს დახმარების უზრუნველყოფის ოპერაციას, 2014 წლის 5 სექტემბერი, http://www.unhcr.org/5409834b9.html; UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ ანგარიში No. 9*, 2014 წლის 23 - 29 აგვისტო, http://shar.es/114qmz. ურთისტანის რეგიონული მთავრობა გამოყო 26 ადგილი ბანაკების მოსაწყობად ერბილის, სულეიმანიისა და დაჰუკის პროვინციებში, რომლებშიც სავარაუდოდ შესაძლებელი იქნება 240,000 იძულებით გადაადგილებულ პირთა განთავსება. თუმცა, UN OCHA-ს შესაბამისად, ხელმისაწვდომი რესურსები საკმარისი არ არის; UNICEF-ი, *ერაყში ჰუმანიტარული სიტუაციის კვირეული ანგარიში, 2014 წლის 26 აგვისტო – 1 სექტემბერი*, 2014 წლის 1 სექტემბერი, http://shar.es/11jSop.

განსათავსებლად, დაკავებულია შეიარაღებული ფორმირებების მიერ, ან კონფლიქტის შედეგად დაზიანებული ან დანგრეულია.[77]

20. იმ რაიონებში, სადაც იძულებით გადაადგილებულ პირთა განთავსება მოხდა, მნიშვნელოვნად დაგვიანდა სასწავლო წლის დაწყება სკოლებში, განსაკუთრებით ერაყის ცენტრალურ ნაწილსა და დაჰუკის პროვინციაში.[78] ხანგრძლივი დროით სასწავლო წლის დაწყების შეფერხება, როგორც წესი, იწვევს მასპინძელი თემების გაღიზიანებას იძულებით გადაადგილებულ პირთა მიმართ.[79] სიმჭიდროვე, ენობრივი ბარიერები და სასწავლო პროგრამაში არსებული სხვაობები (ქურთისტანის რეგიონში), ისევე როგორც რეგისტრაციასთან დაკავშირებული პრობლემები, უფრო მეტად ართულებს განათლების წვდომას იძულებით გადაადგილებული ბავშვებისთვის.[80] კიდევ ერთ პრობლემას, რომელიც უარყოფითად მოქმედებს **განათლების** სისტემაზე წარმოადგენს ის ფაქტი, რომ ინფორმაციის თანახმად, ერაყის 95,000 მასწავლებელთაგან ნახევარზე მეტი იძულებით გადაადგილებულია.[81] იძულებით გადაადგილებულ პირთა დიდ რაოდენობას კრიტიკულად ესაჭიროება **სურსათით** დახმარება.[82] ჰუმანიტარულმა ორგანიზაციებმა გამოთქვეს შეშფოთება, რომ ის იძულებით გადაადგილებული პირები, რომლებიც ღია ცის ქვეშ დარჩნენ, თავს აფარებენ დაუმთავრებელ შენობებს, სკოლებსა და სხვა დროებით საცხოვრებელს, მწვავედ საჭიროებენ დახმარებას წყლის, სანიტარული და ჰიგიენური საშუალებების მიწოდების თვალსაზრისით (WASH).[83]

21. ცნობილია, რომ ადგილობრივი **ჯანდაცვის** სამსახურები გადატვირთული არიან იძულებით გადაადგილებულ პირთა დიდი რაოდენობის გამო, და პირველადი სამედიცინო დახმარების კლინიკებს ხშირად არ გააჩნია საკმარისი ოდენობის ძირითადი და ქრონიკული დაავადებებისთვის აუცილებელი მედიკამენტები.[84] სამედიცინო მომსახურების მიწოდება

---

[77] 2014 წლის 30 სექტემბრის მდგომარეობით, იძულებით გადაადგილებულ პირთა მიერ დაკავებული იყო 435 სკოლა ალ-ანბარის პროვინციაში და 69 სკოლა დაიალას პროვინციაში და კიდევ 137 სკოლა ამჟამად დაკავებულია შეიარაღებული დაჯგუფებების მიერ. ბაღდადში, 29 სკოლა დაკავებულია ან დაზიანებული საომარი ოპერაციების შედეგად. დახუკის პროვინციაში, იძულებით გადაადგილებული ოჯახების მიერ დაკავებულია 501 სკოლა, ხოლო 125 სკოლა ამ ცოტა ხნის წინ დაიცალა და რიგ შემთხვევებში ალტერნატიული საცხოვრისის გამოყოფის გარეშე; UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ* ანგარიში *No. 15, 2014 წლის 4 – 10 ოქტომბერი*, 2014 წლის 10 ოქტომბერი, გვ. 6, http://shar.es/1mGj5P.

[78] დაკავებული ან დაზიანებული/დანგრეული სკოლების მიმოხილვისთვის, იხ. UNAMI, *ერაყში კრიზისული მდგომარეობის ანალიზი - სკოლები*, 2014 წლის 19 ოქტომბერი, http://shar.es/1mQyAk. იხ. ასევე UNICEF/განათლების კლასტერი, *განათლება ვერ დაიცდის: განათლება ზღვარზე ერაყში*, 2014 წლის 16 აგვისტო, http://shar.es/11YOq9.

[79] UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ ანგარიში No. 11, 2014 წლის 6 სექტემბერო -12 სექტემბერი*, 2014 წლის 12 სექტემბერი, გვ. 1, http://shar.es/1a000z. იხ. ასევე სგარეო პოლიტიკა ფოკუსში, *სკოლებიდან თავშესაფარებში ერაყში*, 2014 წლის 9 სექტემბერი, http://www.hrw.org/news/2014/09/09/schools-shelters-iraq.

[80] UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ ანგარიში No. 14, 2014 წლის 26 სექტემბერი – 3 ოქტომბერი*, 2014 წლის 3 ოქტომბერი, გვ.. 7, http://shar.es/1mowRL; დაგეგმარების სამინისტრო - ქურთისტანის რეგიონული მთავრობა/გაერო, *მყისიერი რეაგირების გეგმა (IRP) ქურთისტანის რეგიონში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისისთვის: 2014 წლის 15 სექტემბერი - 15 ნოემბერი*, 2014 წლის 28 სექტემბერი, გვ. 17, http://shar.es/1molzo.

[81] UNICEF, *ერაყში ჰუმანიტარული სიტუაციის კვირეული ანგარიში, 2014 წლის 12 აგვისტო – 14 აგვისტო*, 2014 წლის 18 აგვისტო, http://bit.ly/1oTsnc6.

[82] UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ ანგარიში No. 14, 2014 წლის 26 სექტემბერი – 3 ოქტომბერი,* 2014 წლის 3 ოქტომბერი, გვ. 4, http://shar.es/1mowRL.

[83] მაგალითად, იძულებით გადაადგილებულ პირთა დიდ რაოდენობას, რომლებიც ამჟამად ცხოვრობენ სკოლებში და არაფორმარულ დასახლებებში ქურთისტანის რეგიონის ქალაქ ზახოსა და დახუკში, კრიტიკულად ესაჭიროება ჰიგიენური საშუალებები. ჰუმანიტარული ორგანიზაციების ინფორმაციით, იძულებით გადაადგილებულ პირთა განთავსების ადგილების განსაზღვრა, საჭიროებების შეფასება და რეაგირების მოხდენა ძირითადად გართულებულია ასეთი ადგილებისა და იმ მოსახლეობის დიდი რაოდენობის გამო, რომელიც ერთი ადგილიდან მეორეზე გადაადგილდება; UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ ანგარიში No. 14, 2014 წლის 26 სექტემბერი – 3 ოქტომბერი,* 2014 წლის 3 ოქტომბერი, გვ. 2, http://shar.es/1a000z.

[84] "*სადაც სამედიცინო* დაწესებულებები არსებობს და ფუნქციონირებს*, მათი უმეტესობა სავსეა იძულებით გადაადგილებული პირებით*"; მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციის ანგარიში ჯანდაცვის პროგრამის ძირითადი მომენტების შესახებ, გამოცემა #17, 2014 წლის 31 აგვისტო, http://shar.es/1a0hdB. ქურთისტანის რეგიონში, ცნობილია, რომ სამედიცინო დაწესწებულებებში იმ რაიონებში, რომლებმაც ბოლო რამოდენიმე თვის განმავლობაში ბევრი იძულებით გადაადგილებული პირი მიიღეს, ქრონიკული დაავადებებისთვის მედიკამენტებისა და სამედიცინო პერსონალის უკმარისობა არსებობს. ჰუმანიტარული ორგანიზაციების ინფორმაციით, იძულებით გადაადგილებული პირებისთვის, რომლებიც გაფანტულები არიან და დაუმთავრებელ შენობა-ნაგებობებში და ღია ცის ქვეშ ცხოვრობენ, სამედიცინო მომსახურების გაწევა რთულია; UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ ანგარიში No. 10, 2014 წლის 30 აგვისტო – 5 სექტემბერი*, 2014 წლის 5 სექქტემბერი, გვ. 4, http://shar.es/11ARZD. "*80,000-ზე მეტი იძულებული პირის გადაადგილება ერაყის სამხრეთის მიმართულებით (ნაჯაფში, ქერბალაში, ბაბილონსა და ქადისაიაში) მძიმე თვირთად აწვება სამედიცინო დაწესებულებებს, განსაკუთრებით იმის გამო, რომ ახლად ჩამოსულები ხშირად დაავადებული არიან გადამდები (ჩუტყვავილა, დიარეა და წითელა) და არაგადამცები (ჰიპერტონია და*

განსაკუთრებით რთულია იმ იძულებით გადაადგილებული პირებისთვის, რომლებიც დაუმთავრებელ შენობებსა და ღია ცის ქვეშ ცხოვრობენ.[85] აღინიშნა, რომ ძალიან ბევრ იძულებით გადაადგილებულ პირს ესაჭიროება სამედიცინო და ფსიქოლოგიური დახმარება, რადგან მრავალი მათგანი ტრავმული მოვლენების თვითმხილველნი გახდნენ.[86]

22. შემოსავლის არქონისა და დანაზოგების (თუ კი ასეთი გააჩნიათ) ამოწურვის შედეგად, იძულებით გადაადგილებული პირები ხელახლა გადაადგილების რისკის ქვეშ დგებიან. [87] ანგარიშები მიუთითებს იმაზე, რომ იძულებით გადაადგილებული პირები თავიანთ პროვინციებში დაბრუნების ან ხელმეორედ, ერაყის სხვა ნაწილებში, გადაადგილების აუცილებლობის წინაშე დადგნენ, ვინაიდან ქურთისტანის რეგიონში ცხოვრების მაღალი საფასურის გადახდის საშუალება არ გააჩნდათ.[88]

23. იძულებით გადაადგილებული პირები მზარდი გამოწვევების წინაშე დგანან პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტების (როგორიცაა პასპორტი) PDS სასურსათო ბარათებისა და ეროვნების დამადასტურებელი ცნობების მოპოვების ან განახლების თვალსაზრისით, ვინაიდან ამისათვის ისინი, როგორც წესი, უნდა დაბრუნდნენ იქ, საიდანაც წარმოშობით არიან და სადაც მათი საბუთების ორიგინალები ინახება – ამჟამად, ამგვარი პერსპექტივა ბევრისთვის მიზანშეწონილი არ არის.[89]
საბუთების აღდგენის მიზნით, ბაღდადსა და ნაჯაფში შეიქმნა სპეციალური სამსახურები; თუმცა, იძულებით გადაადგილებული პირებისთვის, რომლებიც ქვეყნის სხვა ნაწილებში იმყოფებიან, განსაკუთრებით კი ქურთისტანის რეგიონში, ამგვარი მომსახურება მარტივად ხელმისაწვდომი არ არის, მგზავრობის მაღალი ხარჯების გამო. იძულებით გადაადგილებული პირები, მოქმედი დოკუმენტების გარეშე, შეიძლება ვერ დარეგისტრირდნენ ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოში (ქურთისტანის რეგიონში) ან იძულებით გადაადგილებისა და მიგრაციის სამინისროში (ცენტრალური მთავრობის კონტროლს დაქვემდებარებულ რეგიონებში), რაც მათ სტატუსის სათანდოდ გაფორმების შესაძლებლობას არ აძლევს და ამგვარად უზღუდავს წვდომას დახმარებასა და სახელმწიფო მომსახურებაზე.[90] არსებობს ინფორმაცია, რომ ხელისუფლების მხრიდან ხდება იძულებით გადაადგილებულ პირთა პირადობის დამადასტურებელი საბუთების ჩამორთმევა, მათი გადაადგილების გაკონტროლების მიზნით.[91]

24. ასობით ათასი იძულებით გადაადგილებული ერაყელის გულუხვად მიღების მიუხედავად, განსაკუთრებით ქურთისტანის რეგიონში, მუდმივად გვაცნობებენ იმის შესახებ, რომ მოსახლეობა განიცდის უსაფრთხოებასთან დაკავშირებულ პრობლემებს, და მათ შორის მიმდინარე საომარი მოქმედებებისა და იმ შეზღუდვების გამო, რომლებიც პროვინციის

დიაბეტი) დაავადებებით"; UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ ანგარიში No. 8, 2014 წლის 16 აგვისტო – 22 აგვისტო*, 2014 წლის 22 აგვისტო, გვ. 4, http://shar.es/11YROL. იხ. ასევე UN OCHA, *ჰუმანიტარული დახმარების საჭიროებათა მიმოხილვა*, 26 September 2014, გვ. 13, http://bit.ly/1xoOfCD.

[85] UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ ანგარიში No. 12, 2014 წლის 13 სექტემბერი – 19 სექტემბერი,* 2014 წლის 19 სექტემბერი, გვ. 5, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Iraq.pd.

[86] UN OCHA, *ჰუმანიტარული დახმარების საჭიროებათა მიმოხილვა*, 2014 წლის 26 სექტემბერი, გვ. 15, http://bit.ly/1xoOfCD; EU Reporter, ერაყის კონფლიქტის გამო *1.6 მილიონზე მეტი იძულებით გადაადგილებული, IOM*, 2014 წლის 29 აგვისტო, http://www.eureporter.co/world/2014/08/29/more-than-1-6-million-internally-displaced-by-iraq-conflict-says-iom/; ACTED, *ერაყის ქურთისტანის რეგიონის ქალაქ აინკავაში გადაადგილებულ ბავშვთა დაცვის საჭიროებები,* 2014 წლის 18 აგვისტო, http://www.acted.org/en/child-protection-needs-children-displaced-ainkawa-kurdistan-region-iraq; Médecins Sans Frontières, *ერაყი/სირია: სინჯარში იძულებით გადაადგილებულ პირთა რაოდენობის მკვეთრი ზრდა*, 2014 წლის 13 აგვისტო, http://www.msf.ca/en/article/iraqsyria-dramatic-increase-displaced-people- fleeing-violence-sinjar.

[87] REACH, *ერაყის ჩრდილოეთ ნაწილში იძულებით გადაადგილებულ პირთა სოციალური დაუცველობა, საჭიროებები და განზრახვები, სწრაფი შეფასების ანგარიში,* 2014 წლის აგვისტო, http://shar.es/1mow8i.

[88] IOM, გადაადგილების მიკვლევადობის მატრიცა, მე-VI-ე რაუნდის მესამე ანგარიში, 2014 წლის ოქტომბერი, გვ. 4, http://iomiraq.net/file/1270/download?token=aH5gsss0; UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ ანგარიში No. 5, 2014 წლის 27 ივლისი – 22 აგვისტო,* 2014 წლის 1 აგვისტო, გვ. 1, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/OCHA%20Iraq%20Situation%20Report%20no5.pdf; ალ ჯაზირა, *ერყის ქურთისტანში თავშესაფარის ძებნა*, 2014 წლის 30 მარტი, http://aje.me/1h8A36d.

[89] UN OCHA, *ჰუმანიტარული დახმარების საჭიროებათა ზოგადი მიმოხილვა*, 2014 წლის 26 სექტემბერი, გვ. 15, http://bit.ly/1xoOfCD.

[90] UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ ანგარიში No. 15, 4 October – 10 October 2014*, 2014 წლის 10 ოქტომბერი, გვ. 5, http://shar.es/1mGj5P.

[91] ცნობილია, რომ ქურთისტანის „ასაიშის" ჯგუფის მიერ ხშირად ხდება იძულებით გადაადგილებული პირებისთვის საბუთების ჩამორთმევა, რაც მათ მნიშვნელოოვნად უზღუდავს გადაადგილების თავისუფლებას; UNHCR, 2014 წლის ოქტომბერი. იხ. ასევე UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ ანგარიში No. 14, 2014 წლის 26 სექტემბერი – 3 ოქტომბერი,* 2014 წლის 3 ოქტომბერი, გვ. 6, http://shar.es/1mowRL.

საზღვრების გადაკვეთას ართულებს.[92] საზღვრის გადაკვეთაზე დაწესებული შეზღუდვები, როგორც ჩანს, უკავშირდება უსაფრთხოების მოსაზრებებს[93] და მათი განთავსების შესაძლებლობის არ ქონას,[94] და ასეთი შეზღუდვების რიცხვი მატულობს.[95] საზღვრების გადაკვეთაზე დაწესებული შეზღუდვები უკავშირდება გარკვეულ კრიტერიუმებს, როგორიცაა ოჯახის შემადგენლობა,[96] რელიგიური/ეთნიკური წარმომავლობა,[97] წარმოშობის ადგილი,[98] ან მოცემულ პროვინციაში სპონსორის ყოლის მოთხოვნა.[99] კრიტერიუმები, რომლებიც გამშვებ პუნქტებთან გამოიყენება

---

[92] "*ბევრი იძულებით გადაადგილებული პირი სახლიდან წამოვიდა სათანადო პირადობის დამადასტურებელი საბუთების გარეშე და მათი თავისუფალი გადაადგილება მნიშვნელოვნად იზღუდება ფეშმერგას საკონტროლოო გამშვებ პუნქტებთან, რომლებიც მრავლადაა ირანის ქურთისტანის რეგიონის საზღვრებზე და სამეზობლო პროვინციების სადავო ტერიტორიებზე*"; ACAPS, *საინფორმაციო ბარათი: ძალადობის ჰუმანიტარული შედეგები ერაყის ჩრდილოეთ და ცენტრალურ ნაწილში, 2014 წლის* 4 სექტემბერი, http://shar.es/11j9od.

[93] მაგალითად, ქურთისტანის რეგიონის საზღვრის გადაკვეთა ზოგიერთი ჯგუფებისთვის სულ უფრო რთულდება, რადგან ბიუროკრატიული და უსაფრთხოების პროცედურების გამო იძულებით გადაადგილებული პირებისთვის დაწესებულია შეზღუდვები; UN OCHA, ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ ანგარიში No. 13, 2014 წლის 20 სექტემბერი – 26 სექტემბერი, 2014 წლის 26 სექტემბერი, გვ. 2, http://shar.es/1moJUD.

[94] მაგალითად, ცნობილია, რომ ქერბალაში, სპონსორების გარეშე იძულებით გადაადგილებულ პირებს სხვა პროვინციებში გზავნიან, ვინაიდან ადგილობრივი ხელისუფლება აცხადებს, რომ პირთა უფრო დიდი რაოდენობის განთავსება აღარ შეუძლია; UN OCHA, ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ ანგარიში No. 8, 20014 წლის 16 აგვისტო – 22 აგვისტო, 2014 წლის 22 აგვისტო, გვ. 4, http://shar.es/11YROL. 20014 წლის ოქტომბრის შუა რიცხვებში, ხეეთიდან (ალ-ანბარი) ახლად გადაადგილებული პირები არ შეუშვეს სამეზობლო ქერბალას პროვინციაში; UN OCHA, ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ ანგარიში No. 16, 2014 წლის 11 - 17 ოქტომბერი, 2014 წლის 17 ოქტომბერი, გვ. 2, http://shar.es/1mQFiG.

[95] UNHCR-ი, 2014 წლის ოქტომბერი.

[96] მაგალითად, UNAMI-ის ინფორმაციით, ქალებისა და გოგონებისთვის, თუ მათ მამაკაცი ნათესავი არ ახლავთ, ქურთისტანის რეგიონში დაშვებაზე დაწესებულია შეზღუდვები; UNAMI / OHCHR, ანგარიში ერაყში არასაერთაშორისო შეიარაღებულ კონფლიქტში სამოქალაქო პირთა დაცვის შესახებ: 2014 წლის 5 ივნისი – 5 ივლისი, 2014 წლის 18 ივლისი, გვ. 21, http://www.refworld.org/docid/53ce0f0d4.htm. ცნობილია, რომ ბასრას პროვინციის შიდა საზღვებთან არსებულ საკონტროლო გამშვებ პუნქტებთან, ცალკეული მამაკაცები არ შეუშვეს; ACAPS, საინფორმაციო ბარათი: ძალადობის ჰუმანიტარული შედეგები ერაყის ჩრდილოეთ და ცენტრალურ ნაწილში, 2014 წლის 24 ივლისი, 2014 წლის 24 ივლისი, გვ. 4, http://shar.es/11jsZa.

[97] უმცირესობათ ჯგუფების წარმომადგენლებს ჩვეულებრივ ქურთისტანის რეგიონში შესვლის უფლებას აძლევენ, მაშინ როდესაც სუნიტ და შიიტ არაბებსა და თურქმენებს შესავლის არ უშვებენ. მაგალითად, ცნობილია, რომ დიალას პროვინციის ჯალავლადან და საადაიადან იძულებით გადაადგილებულ სუნიტ არაბებს ქურთისტანის რეგიონში არ უშვებენ, ვინაიდან არსებობს ეჭვი, რომ ისინი შეიძლება სოლიდარულები იყვნენ IS-თან და შესაბამისად საფრთხეს უქმნიდნენ უსაფრთხოებას. ცნობილია, რომ ისინი ჩერდებიან ბანაკებში, ქურთების კონტროლს დაქვემდებარებულ სადავო ტერიტორიებზე დაიალას პროვინციაში, რომლებიც ახლოს მდებარეობს ქურთისტანის რეგიონში და რომ მათ თავისუფლად გადაადგილებოს უფლება შეზღუდული აქვთ; „Christian Science Monitor-ი", ქურთისტანში, სუნიტ არაბებს დახმარებას უწევენ და იმავდროულად გარკვეული უნდობლობით უყურებენ, 2014 წლის 28 აგვისტო, http://bit.ly/WsKSx7. იხ. ასევე „New York Times-ი", წინ და უკან, მომქანცველად, იკვეთება ISIS-ის საზღვარი, 2014 წლის 20 სექტემბერი, http://nyti.ms/1rakK5i; „Public Radio International-ი", ერაყის ჩრდილოეთით მცხოვრებ ქურთებს ეჭვი აქვთ, რომ მათი არაბი მეზობლები მხარეს უჭერენ ISIS-ს, 2014 წლის 1 სექტემბერი, http://bit.ly/ZQYzbH; Associated Press, *იძულებით გადაადგილებული ერაყელები, ეკონომიკური სირთულეების გამო, სავაჭრო ომს ეწევიან შიიტთა წმინდა ქალაქში, სახლიდან მოშორებით, 2014 წლის 14 აგვისტო*, http://fxn.ws/1sZCwKb; ACAPS, *საინფორმაციო ნარათი: ძალადობის ჰუმანიტარული შედეგები ერაყის ჩრდილოეთ და ცენტრალურ ნაწილში, 2014 წლის 24 ივლისი,* 2014 წლის 24 ივლისი, გვ.1, http://shar.es/11jsZa; IRIN, შერჩევითი მოპყრობის რეჟიმი იძულებით გადაადგილებული პირებისთვის ქურთისტანში, 2014 წლის 16 ივლისი, http://www.refworld.org/docid/53ce19aa4.html

[98] ცნობილია, რომ კირკუკიდან ერბილის პროვინციაში გადაადგილების მსურველ პირთა დაშვება შეზღუდულია; UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ* ანგარიში No.11, 2014 წლის 6 სექტემბერი - 12 სექტემბერი, 2014 წლის 12 სექტემბერი, გვ. 1, http://shar.es/1a000z.

[99] მაგალითად, ცნობილია, რომ იძულებით გადაადგილებულ პირებს, რომელთაც ქადისიას პროვინციაში სურდათ გადასვლა, საკონტროლო გამშვებ ოპუნქტებზე გასვლის უფლებას მხოლოდ მათი ნათესავების სპონსორობის დადასტურების შემდეგ აძლევდნენ; UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ* ანგარიში No. 10, 2014 წლის 30 აგვისტო - 5 სექტემბერი, 2014 წლის 5 სექტემბერი, გვ. 4, http://shar.es/11ARZD. სუნიტ და შიიტ არაბებსა და თურქმენებს, ისევე როგორც იმ შაბაქებს, რომლებსაც ქურთისტანის რეგიონში სურთ გადასვლა, უნდა გააჩნდეთ სპონსორი, რომელიც ეროვნებით ქურთი იქნება და ქურთისტანის რეგიონში იქნება დასახლებული. სპონსორის გარეშე, ამ თემებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირებს საზღვრის გადაკვეთაზე უარს ეუბნებიან საკონტროლო გამშვებ პუნქტებთან; UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ* ანგარიში No. 13, *2014 წლის 20 -26 სექტემბერი,* 2014 წლის 26 სექტემბერი, გვ. 5, http://shar.es/1moJUD. UNHCR-ის ინფორმაციის თანახმად, თანაგრძნობის კლებისა და არაბი სუნიტების მიმართ მზარდი აღშფოთების პირობებში, ქურთმა სპონსორებმა შესაძლოა მომავალში თავი შეიკავონ არაბი სუნიტებისთვის გარანტებად დადგომისგან, რომლებიც ზოგჯერ IS-ისა და სხვა შეიარაღებულ დაჯგუფებებთან ასოცირდებიან; UNHCR-ი, 2014 წლის ოქტომბერი.

ყოველთვის არ არის მკაფიოდ ჩამოყალიბებული და/ან მათი გამოყენების წესი შეიძლება განსხვავდებოდეს ან მოულოდნელად შეიცვალოს. ცნობილია, რომ ზოგიერთ რაიონში სხვა პროვინციებიდან მოსულ ადამიანებს საზღვრის გადაკვეთის უფლებას არ აძლევენ.[100] იმ შემთხვევაში, თუ საზღვრის გადაკვეთის უფლება დაშვებულია, იძულებით გადაადგილებული პირებისთვის შესაძლოა დაწესებული იქნეს დამატებითი მოთხოვნები ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოებში რეგისტრაციის გასავლელად.[101] ინფორმაციის თანახმად, ერაყის სამხრეთით, იძულებით გადაადგილებული პირები გადაადგილდებიდან ერთი პროვინციიდან მეორეში იმ ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოს ძიებაში, რომელიც თანახმა იქნება დაარეგისტრიროს ისინი იმისათვის, რომ მათ ისეთი მომსახურებით სარგებლობის უფლება ჰქონდეთ, როგორიცაა ჯანდაცვა, განათლება და ფულადი დახმარება.[102] გარდა ამისა, ცნობილია, რომ იძულებით გადაადგილებულ პირთა დასახლებამ თემში გამოიწვია დაძაბულობა ეთნიკურ და რელიგიურ ნიადაგზე,[103] ასევე იძულებით გადაადგილებულ პირთა შორის დაუცველობის შეგრძნება და დისკრიმინაცია.[104]

25. ინფორმაციის თანახმად, იძულებით გადაადგილებულ პირთა თავისუფალი გადაადგილება დამატებით იზღუდება დაუცველობისა და მიმდინარე სამხედრო ოპერაციების გამო.[105]
გარდა ამისა, შეიარაღებული დაჯგუფებები აკონტროლებენ ქვეყნის ცენტრალურ და ჩრდილოეთ ნაწილებს, ბაღდადსა და სამხრეთს შორის დამაკავშირებელ გზებს.[106] იძულებით

[100] მაგალითად, კირკუკში, სექტემბრის დასაწყისიდან/შუა რიცხვებიდან ახალ პირთა იძულებით გადაადგილების შესახებ ცნობილი არ არის, რაც განპირობებული იყო გზების ჩაკეტვით იმ ადამიანებისთვის, რომელთაც სპეციალური კირკუკის საიდენტიფიკაციო ბარათი არ გააჩნდათ. ცნობილია, რომ ადგილობრივი ხელისუფლების მიერ შეიზღუდა იძულებით გადაადგილებულ პირთა დაშვება ხანაქინში (დაიალა, რომელიც ქურთების შეიარაღებული ძალების კონტროლის ქვეშ იმყოფება) იმ მიზეზით, რომ მათი განთავსების შესაძლებლობა არ გააჩნდათ და უსაფრთხოების გამო; UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ* ანგარიში No. 10, *2014 წლის 30 აგვისტო - 5 სექტემბერი,* 2014 წლის 5 სექტემბერი, გვ. 4, http://shar.es/11ARZD. ასევე იხ. IOM, გადაადგილების მიკვლევადობის მატრიცა, მე- VI-ე რაუნდის მესამე ანგარიში, 2014 წლის ოქტომბერი, გვ. 5, http://iomiraq.net/file/1270/download?token=aH5gsss0.

[101] დაშვებისთანავე, პირებს, რომლებიც ქურთისტანის რეგიონიდან არ არიან, ეძლევათ 15 დღიანი "გაჩერების ნებართვა" იმისათვის, რომ ქურთისტანის რეგიონში შეძლონ დარჩენა. ამ პერიოდის განმავლობაში, მათ მოეთხოვებათ განაცხადის წარდგენა ცხოვრების უფლებაზე დროებითი ნებართვის მისაღებად, რისთვისაც აუცილებელია სპონსორის ყოლა, ადგილობრივი უსაფრთხოების სამსახურში (ასაიში) შემოწმების გავლა და სამედიცინო შემოწმება. UNHCR-ი ამ წესების მკაცრად დაცვისა და ასევე უსაფრთხოების მიზეზით მიღებაზე უარის თქმის მოწმე გახდა. ცხოვრების უფლებაზე ნებართვის განახლება რეგულარულად უნდა ხდებოდეს, ჩვეულებრივ ყოველ 7-10 დღეში.

[102] REACH, შაბაქ და თურქმენ შიიტთა გადაადგილება ტალ აფარიდან და ნაინავას დაბლობებიდან, 2014 წლის ივნისი - 18 აგვისტო, 2014 წლის 18 აგვისტო, გვ. 3, http://shar.es/11jjci.

[103] "ეთნიკური ნიშნით და სექტების მიხედვით დაყოფა წარმოშობს მნიშვნელოვან და რისკის შემცველ სოციალურ დაძაბულობას მოსახლეობის სხვადასხვა ჯგუფებს შორის. ISIL-ისა და მათი მოკავშირეების გამო პირველად გადაადგილებას შეიძლება მეორედ (ან მესამედ, მეოთხედ) გადაადგილება მოჰყვეს; ამის მიზეზი შეიძლება გახდეს უარეს შემთხვევაში მასპინძელ თემებთან შესაძლო ძალადობრივი დაპირისპირება ან უკეთეს შემთხვევაში არაკეთილგანწობილი დამოკიდებულება. სხვადასხვა ეთნიკურ ჯგუფებს შორის ერაყში ისტორიულ ნიადაგზე არსებული დაძაბულობა ჯერ-კიდევ არსებობს და სავარაუდოდ, ყველაზე მნიშვნელოვან ფაქტორს წარმოადგენს, რომლის საფუძველზეც ხდება თემებს შორის დაძაბულობის ესკალაცია, განსაკუთრებით კი ახლად გადაადგილებულებსა და მასპინძელ თემებს შორის. ერაყის სამხრეთი და ცენტრალური ნაწილიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა ერაყის ერბილისა და სულეიმანიას პროვინციების ქურთულ რეგიონში მიღებასთან დაკავშირებით რამოდენიმე ჯერ გამოითქვა პროტესტი. ხელისუფლების მხრიდან ასევე გაკეთდა განცხადებები, რომ იძულებით გადაადგილებული პირები ძალით იქნებიან 'განდევნილი', თუ მასპინძელი მოსახლეობის შეშფოთება არ იქნება გათვალისწინებული"; UN OCHA, *ჰუმანიტარული დახმარების საჭიროებათა ზოგადი მიმოხილვა*, 26 September 2014, pp. 13-14, http://bit.ly/1xoOfCD.

[104] მაგალითად, იძულებით გადაადგილებული პირები ალ-ანბარიდან ბაღდადში თავს უსაფრთხოთ არ გრძნობენ "ანბარელთა მიმართ მტრული დამოკიდებულების" გამო და ცმობილია, რომ მათ შორის დაუდგენელი რაოდენობა არჩევს არ დარეგისტრირდეს ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოებში იმის შიშით, რომ მათ "ტერორისტებად" მონათლავენ და შეიძლება დააპატიმრონ და მათზე ძალადობა გამოიყენონ; UNHCR-ის ინფორმაცია, 2014 წლის ოქტომბერი. ასევე იხ. IRIN, *ანბარის იძულებით გადაადგილებულ პირებს ბაღდადში უსაფრთხოების გამო შიშობენ*, 2014 წლის 13 მაისი, http://www.refworld.org/docid/5379d6464.html. ასევე იხ. „Associated Press-ი", ერაყელი არაბები *აცხადებენ, რომ მათ ქურთები დევნიან*, 2014 წლის 30 სექტემბერი, http://yhoo.it/1vTKmUP.

[105] UN OCHA, *ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ* ანგარიში *No. 14, 2014 წლის 26 სექტემბერი – 3 ოქტომბერი*, 2014 წლის 3 ოქტომბერი, გვ. 2, http://shar.es/1mowRL.

[106] IRIN, შერჩევითი მოპყრობის რეჟიმი იძულებით გადაადგილებული პირებისთვის ქურთისტანში, 2014 წლის 16 ივლისი, http://www.refworld.org/docid/53ce19aa4.html.

გადაადგილებული პირები, მოქმედი საბუთების გარეშე, შესაძლოა სირთულეებს გადააწყდნენ საკონტროლო გამშვებ პუნქტებთან გასვლისას.[107]

26. მართალია იძულებით გადაადგილებულ პირთა მასობრივი დაბრუნება უახლოეს მომავალში მოსალოდნელი არ არის, მაგრამ ანგარიშები მიუთითებს იმაზე, რომ იძულებით გადაადგილებულ პირთა მცირე ჯგუფებმა დაიწყეს დაბრუნება თავიან მშობლიურ კუთხეებში მაშინვე, როგორც კი ქურთების და/ან ISF-ის ძალებმა განდევნეს იქიდან IS-ის შეიარაღებული ფორმირებები. ცნობილია, რომ მათ დაბრუნებას აფერხებს უსაფრთხოებისა და მომსახურების არარსებობა, ასევე მოშლილი ინფრასტურქტურა ამ რაიონებში.[108] მოწოდებული ინფორმაციით, IS-მა ასევე დანაღმა და ხაფანგი ნაღმები დატოვა ქალაქებსა და ღია ტერიტორიებზე, საიდანაც უკან დახევა მოუწია, რაც რისკის ქვეშ აყენებს დაბრუნებულებს.[109] გარდა ამისა, ანგარიშები მოწმობს, რომ სუნიტი არაბების დაბრუნებას ეთნიკური ან რელიგიური თვალსაზრისით შერეული მოსახლეობით დასახლებულ ტერიტორიებზე შეიძლება ხელი შეუშალონ, ან რომ მათ შეიძლება გაუსწორდნენ IS-ს მიერ განხორციელებული საომარი ოპერაციების რეალური ან სავარაუდო მხარდაჭერისთვის.[110]

UNHCR-ის პოზიცია ერაყში დაბრუნებასთან დაკავშირებით

27. ვინაიდან ერაყში მდგომარეობა ძალზე ცვალებადი და არასტაბილური რჩება, და ვინაიდან ჩვენს ხელთ არსებული ინფორმაციით, მიმდინარე კრიზისმა, პირდაპირ თუ ირიბად,[111] ქვეყნის ყველა კუთხე მოიცვა, UNHCR-ი მოუწოდებს სახელმწიფოებს თავი შეიკავონ ერაყიდან წამოსულ პირთა იძულებით დაბრუნებისგან,[112] ვიდრე უსაფრთხოებისა და ადამიანის უფლებათა კუთხით სიტუაცია საგრძნობლად არ გაუმჯობესდება. ამჟამინდელ ვითარებაში, ერაყიდან გამოქცეული ბევრი ადამიანი სავარაუდოდ აკმაყოფილებს 1951 წლის კონვენციის კრიტერიუმებს ლტოლვილთა სტატუსის მისაღებად.[113] იმ შემთხვევაში, თუ ცალკეული პირების სტატუსის

---

[107] ACAPS, შერჩევითი მოპყრობის რეჟიმი იძულებით გადაადგილებული პირებისთვის ქურთისტანში, 2014 წლის 4 სექტემბერი, გვ. 4, http://shar.es/11zUYn

[108] თავშესაფარის კლასტერი, სწრაფი შეფასება:ორიგინალური შეფასების ტერიტორიის ანგარიში, 2014 წლის ოქტომბერი, გვ. 4, http://shar.es/1moZLp; UN OCHA, ერაყში იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებული კრიზისული ვითარების შესახებ ანგარიშიNo. 13, 2014 წლის 20 სექტემბერი – 26 სექტემბერი 2014, 2014 წლის 26 სექტმებერი, გვ. 5, http://shar.es/1moJUD; „Associated Press-ი", ISIS-ის საბრძოლო ფორმირებები აიძულებენ ერაყის მოსახლეობას გადაადგილება არჩიონ, 2014 წლის 13 სექტემბერი, http://fxn.ws/1quXVLY; ACAPS, საინფორმაციო ბარათი: ძალადობის ჰუმანიტარული შედეგები ერაყის ჩრდილოეთ და ცენტრალურ ნაწილში, 2014 წლის 4 სექტემბერი, გვ. 1, 4, http://shar.es/11zUYn.

[109] UN OCHA, *ჰუმანიტარულ საჭიროებათა მიმოხილვა*, 2014 წლის 26 სექტემბერი, გვ. 15, 25, 26, http://bit.ly/1xoOfCD; ACAPS, *საინფორმაციო ბარათი: ძალადობის ჰუმანიტარული შედეგები ერაყის ჩრდილოეთ და ცენტრალურ ნაწილში, 2014 წლის* 4 სექტემბერი, გვ. 1, 4, http://shar.es/11zUYn.

[110] სააგენტო „Reuters-ი", ერაყელ შიიტთა მილიციური ფორმირებები, ქურთები იყენებენ შეერთებული შტატების საჰაერო იერიშებს საკუთარი გეგმების განსახორციელებლად, 2014 წლის 9 სექტემბერი, http://reut.rs/1xBwTX0; „Los Angeles Times-ი", ერაყში, ქურთების ნაწილი ადანაშაულებს არაბ მეზობლებს მათთვის ზურგის შექცევაში, 2014 წლის 8 სექტემბერი, http://fw.to/StKTPBQ; გაზეთი „Washington Post-ი", ალიანსი, რომელმაც ალყაშემორტყმული ერაყის ქალაქები აიღო, იშლება, 2014 წლის 5 სექტემბერი, http://wapo.st/1rJv5q7; ნიქაში, არ ენდობით მეზობლებს? ექსტრემისტებმა სოციალური განხეთქილობა შემოიტანეს ჩრდილოეთ ერაყში, 2014 წლის 4 სექტემბერი, http://www.niqash.org/articles/?id=3529; ACAPS, საინფორმაციო ბარათი: ძალადობის ჰუმანიტარული შედეგები ერაყის ჩრდილოეთ და ცენტრალურ ნაწილში, 2014 წლის 4 სექტემბერი, გვ. 1, 4, http://shar.es/11zUYn; „Los Angeles Times-ი", ერაყის ქურთებმა, რომლებიც გაამხნევა შეერთებული შტატების საჰაერო თავდასხმებმა, თვალი დაადგეს სუნიტებით დასახლებულ უფრო მეტ არაბულ ქალაქს, 2014 წლის 3 სექტემბერი, http://fw.to/aBwZlpY; „Washington Post-ი", შიიტური ქალაქის განთავისუფლების შემდეგ, ერაყში ბრძოლა გრძელდება, 2014 წლის 1 სექტემბერი, http://wapo.st/1w10iW0; „Washington Post-ი", ეთნიკური დაძაბულობა კვებავს შეტაკებებს ერაყის ჩრდილოეთით, 2014 წლის 28 აგვისტო, http://wapo.st/1pMPc6l; „Time-ი", ISIS-ის წარმატებული იერიშები უნდობლობას თესავს ქურთებსა და სუნიტ არაბებს შორის, 2014 წლის 26 აგვისტო, http://ti.me/XPS4F8; „Wall Street Journal-ი", ამბოხება აღმავებს ერაყელთა შორის განხეთქილებას ეთნიკურ, რელიგიურ ნიადაგზე. 2014 წლის 25 აგვისტო, http://on.wsj.com/1qjZYAO; „Azzaman-ი", ქურთების შეიარაღებული ფორმირებები ცეცხლს უკიდებენ არაბთა სახლებს და იძულებით გადაადგილებულ პირებს უარს ეუბნებიან საკუთარ სახლებში დაბრუნებაზე, 2014 წლის 18 აგვისტო, http://www.azzaman.com/english/?p=1482.

[111] ძლიერი თავდასხმები მიმდინარეობს ქვეყნის მთელ ტერიტორიაზე (იხ. მაგ. UNAMI-ის ანგარიშები, ერაყის გვამების დათვლის სამსახური). პროვინციები, რომლებზეც კონფლიქტის ესკალაციამ პირდაპირი ზემოქმედება არ მოახდინა, მისი ირიბი ზემოქმედების ქვეშ მოექცნენ მრავალრიცხოვან იძულებით გადაადგილებულ პირთა მიგრაციისა და იმ ზეწოლის შედეგად, რომელსაც ეს სახელმწიფო მომსახურების სისტემასა და ინფრასტრუქტურაზე ახდენს. იხ. ზემოთ პარაგრაფები 15 და 19-21.

[112] ფრაზა "პირები, რომლებიც წარმოშობით ერაყიდან არიან" მიუთითებს როგორც ეროვნებით ერაყელებზე, ასევე ერაყში მუდმივი საცხოვრებელი ადგილის მქონე პირებზე, და მათ შორის ერაყიდან წამოსულ პალესტინელებზე.

[113] იმ პირთა კატეგორიების მიხედვით, რომლებიც ტოვებენ ან რომლებმაც დატოვეს ერაყი, ისინი სავარაუდოდ დაექვემდებარებიან ლტოლვილთა სტატუსთან დაკავშირებით 1951 წლის კონვენციას [კონვენცია ლტოლვილთა სტატუსთან დაკავშირებით *("1951 წლის კონვენცია"), 1951 წლის 28 ივლისი*, გაერთიანებული ერები, შეთანხმებათა სერია, ტ. 189, გვ. 137,

დადგენისას ირკვევა, რომ 1951 წლის კონვენციის კრიტერიუმები არ შეიძლება იქნას გამოყენებული, უფრო ფართო კრიტერიუმები უნდა იქნას გამოყენებული, რომლებსაც შეიცავს შესაბამისი რეგიონული ინსტრუმენტები[114] ან გამოყენებულ იქნას დამატებითი დაცვის ფორმები[115]. მიმდინარე გარემოებებში, მასობრივი იძულებით გადაადგილების ახალი ნაკადის ფონზე, რომელსაც ემატება ფართომასშტაბიანი ჰუმანიტარული კრიზისი, რელიგიურ სექტებს შორის მზარდი დაძაბულობა, ტერიტორიაზე შეღწევასთან დაკავშირებული პრობლემები, განსაკუთრებით კი ერაყის ქურთისტანის რეგიონში, UNHCR-ი პრინციპში მიზანშეწონილად არ მიიჩნევს სახელმწიფოების მიერ ერაყიდან გამოქცეული პირებისთვის საერთაშორისო დაცვაზე უარის თქმას იმის საფუძველზე, რომ მათ ქვეყნის შიგნით გადაადგილების ალტერნატივა გააჩნიათ.[116] ცალკეული შემთხვევის პროფილის მიხედვით, შესაძლოა საჭირო გახდეს გამორიცხვის შეფასების განხორციელება.[117]

---

http://www.refworld.org/docid/3be01b964.html] და მის 1967 წლის ოქმს [*ლტოლვილთა სტატუსთან დაკავშირებული ოქმი,* 1967 წლის 31 იანვარი 1967, გაერთიანებული ერები, შეთანხმებათა სერია, ტ. 606, გვ. 267, http://www.refworld.org/docid/3ae6b3ae4.html].

[114] ლტოლვილთა დაცვის რეგიონული სამართლებრივი ბაზები გამოიყენება იმისდა მიხედვით, თუ რომელ ქვეყანას მიმართავენ საერთაშორისო დაცვისთვის ერაყიდან წამოსული პირები; იხ. კონვენცია, რომელიც აფრიკაში ლტოლვილთა პრობლემების სპეციალურ ასპექტებს არეგულირებს *("OAU კონვენცია"), 1969 წლის* 10 სექტემბერი, 1001 U.N.T.S. 45, http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b36018.html, *კარტახენას დეკლარაცია ლტოლვილებთან დაკავშირებით, კოლოქვიუმი ლტოლვილთა საერთაშორისო დაცვაზე ცენტრალურ ამერიკაში, მექსიკასა და პანამაში,* 1984 წლის 22 ნოემბერი, http://www.refworld.org/docid/3ae6b36ec.html. *OAU კონვენციისგან განსხვავებით, კარტახენას დეკლარაცია* სავალდებულო სამართლებრივ ინსტრუმენტს არ წარმოადგენს; მისი დებულებები კანონის ძალას იძენს მხოლოდ ეროვნულ კანონმდებლობაში მათი ინკორპორირების შემდეგ].

[115] ერაყელი თავშესაფარის მაძიებლები, რომლებიც დაცვისთვის ევროკავშირის წევრ ქვეყნებს მიმართავენ და რომლებიც ლტოლვილებად არ ჩაითვლებიან, შესაძლოა დაექვემდებარონ ევროკავშირის საკვალიფიკაციო დირექტივის მოქმედებას. საკვალიფიკაციო დირექტივა იმ პირებთან დაკავშირებით, რომლებიც საჭიროებენ დამატებით დაცვას [ევროკავშირი, ევროპარლამენტისა და ევროსაბჭოს *2011/95/EU დირექტივა მინიმალური საკვალიფიკაციო სტანდარტების შესახებ მესამე ქვეყნის მოქალაქეებისთვის ან მოქალაქეობის არ მქონე პირებისთვის საერთაშორისო დაცვის ბენეფიციართა სტატუსის მინიჭებასთან დაკავშირებით, რომელიც ითვალისწინებს ერთიანი სტატუსის მინიჭებას ლტოლვილებისთვის ან პირებისთვის, რომლებიც დამატებით დაცვას საჭიროებენ და უზრუნველყოფილი დაცვის ხასიათის შესახებ (შესწორებული) ("დირექტივა კვალიფიკაციის შესახებ"),* 2011 წლის 13 დეკემბერი, http://www.refworld.org/docid/4f06fa5e2.html].

[116] *ქვეყნის შიგნით გადაადგილების ან საცხოვრებელი ადგილის შეცვლის ალტერნატივისა და რელევანტობისა და მიზანშეწონილობის კრიტერიუმების გამოყენებასთან დაკავშირებით დაწვრილებითი მითითებებისთვის, იხ.* UNHCR-ი, *სახელმძღვანელო პრინციპები საერთაშორისო დაცვასთან დაკავშირებით No. 4: "ქვეყნის შიგნით გადაადგილების ალტერნატივა". 1951 წლის კონვენციის მუხლის 1A(2) და/ან ლტოლვილთა სტატუსთან დაკავშირებული 1967 წლის პროტოკოლის კონტექსტში,* 2003 წლის 23 ივლისი, HCR/GIP/03/04, http://www.unhcr.org/refworld/docid/3f2791a44.html.

[117] UNHCR, *სახელმძღვანელო პრინციპები საერთაშორისო დაცვასთან დაკავშირებით No. 5: გამონაკლისის დაშვების შესახებ პუნქტის გამოყენება: 1951 წლის კონვენციის მუხლი 1F, რომელიც ეხება ლტოლვილთა სტატუსს, 2003 წლის* 4 სექტემბერი, HCR/GIP/03/05, http://www.unhcr.org/refworld/docid/3f5857684.html.